

USD
11,29 EEK

SEK
1,68 EEK

Euribor
4,762

ÄP indeks -0,07%
2514,63

Äripäev

WORLD'S BEST-DESIGNED NEWSPAPER

MAAILMA PARIMA KUJUNDUSEGA AJALEHT

Pensionini üle viie aasta, muret pole

Finantsturud on närvilised, kuidas see mõjutab pensionifonde? SEB Elukindlustuse juhatuse esimees **Indrek Holst** sõnas, et need, kelle pensioniiga on kaugemal kui viis aastat, ei pea muretsema. "Langusele järgneb tõus ja vastupidi. Pikema aja jooksul taanduavad need ära," ütles Holst. ▶11

Neljapäev, 13. september 2007 | nr 165 (3416) | 19 kr

ARVAMUS

Reguleeritud sisserännet peaks käsitlema pigem võimaluse, mitte ohuna.

Toivo Ninnas, Eesti Töandjate Keskkliidu volikogu liige

▶27

BÖRS

50%

on dollar viimase kuue aasta jooksul euro suhtes nõrgenenud. See sööb eurooplastest investori jaoks ära kogu USA aktsiahindade tõusu – eurodesse arvestatuna on Dow Jonesi indeks miinuses ▶14-15

LISAKS

TEHNIKA ▶20

Lotuse uued Domino ja Notes

KEEMIA-
TÖÖSTUSE TOP
▶22

Mullune edukaim oli Henkel Makroflex

LISAKS

ÄP TÖÖKUULUTUSED

Raido Toonekurg: autod on alati huvitanud

▶ Betooni valmistamine E-Betoonelemendi tehases

Foto: Raul Mee

Kasum hangub

Betoonitootjad ennustavad järgmiseks aastaks keerulisi aegu, sest ehitusbuumi harjal on mitmed tootjad üleinvesteerinud. ▶4-5

▶ E-Betoonelemendi juht Vaido Leoski hinnangul riskid kasvavad.

Foto: Raul Mee

Küsitava väärtusega Tallinna fond

Peamiselt keskerakondlastest koosneva nõukoguga SA Tallinna Eluasemefond pakub sundüürnikele ja paljulapselistele peredele pankadest soodsamat eluasemelaenu, kuid huvi selle vastu on kasin. ▶6

Vene noored löövad keelte valdamisega

Vene noored võivad olla konkurentsivõimelisemad kui eestlased. "Paljud vene noored valdavad eesti keelt ja neil on seetõttu eelis eesti noorte ees, kes vene keelt hästi ei räägi," ütleb tööturuspetsialist. ▶2

Ukraina turg töötab kiiret tulu

"Ukraina on praegu kõige kiiremini arenev turg Euroopas," ütleb Parex Asset Managementi juht Ukrainas Deniss Moscenko. Kinnisvara-investeeringute tasuvusaeg on seal 1-5 aastat. ▶8

▶ Viktor Zubkov

Venemaa saab uue üllatuspeaministri

Venemaa president Vladimir Putin saatis eile valitsuse erru ning nimetas peaministri kohale üllatuskandidaadiks endi-

se kolleegi Peterburi päevilt – Viktor Zubkovi. Vahetuse põhjus on lähenevad presidendivalimised. ▶9

aripaev.ee

Kuidas lõigata tulu muutuvast internetist? ▶loe Google'i juhi kommentaari täna kell 17.30

ÄP PÄEVA NÄGU

Vladimir Putin ▲
astub ette järjest uute üllatustega

Vaevalt oli Venemaa presidendid Vladimir Putini eelse ootamatu teate peale, et senine peaminister Mihhail Fradkov astub tagasi, hakanud rahvusvaheline üldsus spekulerima võimalike uue peaministri nimedega, kui president juba uue üllatuse

pakkus. President nimetas oma kandidaadi nime, föderaalsete finantsjärelevetee-nistuse juhi Viktor Zubkovi. Seda maailma analüütikud küll ei oodanud. Sellega jättis Putin uue presidendid nime ikka veel lah-tiseks.

ENERGIA

Eesti Energia tootmas põlevkiviõli Indias

India ajalehe Mint andmetel otsib Eesti Energia võimalusi alustada Indias põlevkiviõli tootmist. "Meil on õli tootmiseks vajalik tehnoloogia olemas ja selle omanikuna tahame enamusosalust igas koostöös," märkis Eesti Energia arendusjuht Alo Kelder India ajalehele. Ajalehe andmetel usub Eesti Energia, et suudab pakkuda alternatiivseid energialiike ja vähendada India sõltuvust naftast. India impordib 78 protsenti naftast.

SÕJANDUS

Venemaa katsetas vaakumpommi

Venemaa katsetas maailma suurimat õhu teel kohale toimetatavat vaakumpommi. Venemaa televisiooni teatel moodus pommitestimine edu-

kalt, vahendas ETV24. Vene esimese telekanali andmeil on lõhkeseadeldis neli korda võimsam kui USA suurim pomm, mida kutsutakse kõigi pommide emaks. Uue pommi plahvatuse raadius on 300 meetrit.

LIIKLUS

Tartu teeb linna autodest puhtaks

Tartu linnavalitsus kutsub üles autosõitjaid loobuma kolmeks kuuks autost. Aktsiooniga liitujatele antakse sammulugejad ja pakutakse tasuta tervisekontrolli. Jalakäimine saab stardipaugu 22. septembril ehk autovabal päeval. Detsembris saavad kõik kolm kuud jala käinud ja tervisekontrollides osalenud auhin-naks kompleksse tervise-uuringu Tartu Ülikooli Kliiniku-mi spordimeditsiini keskus. Soovijad saavad jätkata projekti kuni maikuuni.

ÄP ÜKS KÜSIMUS

Mis paneks Teid maksma töötajatele pensioni?

► Valdo Kalm, EMT juhatuse esimees

EMT töötajate keskmise vanus on 32 aastat, sellises vanuses inimesed ei mõtle pensioni peale.

► Erkki Raasuke, Hansapanga juht

Ma isiklikult ei poolda sellist süsteemi. Need ajad on möödas. Põhjuseks eelkõige väga kiiresti muutuv elu, enam ei töötata kogu elu ühes ettevõttes. Põhimõtteliselt pean firma poolt töötajatele pensioni maksmist tahte küsimuseks: seda peab tahtma teha ning kui rahaline olukord võimaldab, siis on võimalik see mõtte teostada.

► Meelis Milder, Asi Baltika juht

Ma ei pea ettevõtet piisavalt pädevaks, et töötajatele pensioni koguda. Pigem jätkasin selle kindlustusfirmade ja riigi kanda. Paljuski loodavad inimesed esimesele ja teisele pensionisambale ning ma jätan pensioni-asjad töötajate vabaks valikuks.

► Aune Past, Past ja Partnerid Suhtekorralduse juht

Kui oleks seadus, mis seda kohustaks, siis kindlasti maksaks. Ma maksaks pensioni isegi töötajate abikaasadele. Minu meelest on Eestis eakate naiste sotsiaalne toetus nõrk.

Töötajad Vene emakeelega noortel vähem haridusvõimalusi

Vene noortele annab tööturul keel eelise

Hiljutisel integratsiooni-foorumil ütles tööturuameti spetsialist, et tänapäevasel tööturul on vene keelt rääkivad noored konkurentsivõimelisemad kui eestlased.

Tööturuameti tööturuteenuste ja -toetuste osakonna juhataja Nele Labi kinnitas, et on selle väitega nõus. "Paljud vene noored valdavad eesti keelt ning neil on seetõttu küllaltki tugev eelis eesti noorte ees, kes vene keelt nii hästi ei räägi," ütles Labi.

Transpordi Ametiühingu esimees Peep Peterson avaldas arvamust, et vene emakeelega noortel on vähem tormakust, aga võib-olla ka vähem võimalusi ainult ärijuhtimist ja muud "õhumüümist" õppida. "Töömeesteks satub seetõttu palju taibukamaid ja püüdlikumaid noori," lausub Peterson.

Haridusministeriumi rahvusvahemuste hariduse osakonna juht Irene Käosaar nõustus, et venekeelsed noored on tõepoolest konkurentsivõimelisemad, sest nad oskavad rohkem keeli: vene, eesti ja inglise keelt.

CV-Online Eesti müügijuht Janar Matt on tööturuameti seisukohaga nõus. "Vene noorte eelis on selles, et nad oskavad vene keelt," märkis Matt. "Muidugi on see eelis nendel, kes oskavad ka eesti keelt hästi." CV Online'is töötab Mati sõnul praegu ainult üks vene rahvusest töötaja, aga temaga ollakse väga rahul. Ainult vene keeles suheldes on Eesti tööturul raske, kuid kindlasti mitte võimatu tööd leida. Ettevõtted palkavad venekeelseid

► ERGO Kindlustuse personalijuht Kadi Nukki ja turundusspetsialist Diana Vinnikova. Foto: Arno Mikkor

inimesi ja korraldavad neile ise eesti keele õpet.

ERGO Kindlustuse personalijuhi Kadi Nukki sõnul ei saa selles küsimuses teha üldistust, et vene noored on alati ja igal ametikohal konkurentsivõimelisemad kui eesti noored. Aga omast kogemusest tõi ta näite, et turundusspetsialisti konkursil jäi tal vene noortest küll väga hea mulje ja tundus, et nad olid kõvasti eeltööd teinud ja palju aktiivsemad ja ambitsioonikamad kui eesti noored.

"Ebareaalselt kõrget tööta-su võivad küsida nii eesti kui ka vene noored. Kõrgema taseme spetsialistide hulgas võib siiski märgata tendentsi, et vene noored ootavad pisut madalamat tööta-su kui eesti noored," ütles Nukki.

Tallinna Kaubamaja personali- ja teenindusdirektor Anu Press ütles, et ta pole nõus väitega, et venekeelsetel noortel on eelis – kõik sõltub ametikoha nõudmistest, inimese oskustest ja varasemast kogemusest. "Palgaküsimise osas erinevusi rahvusest ei tule tuua ei saa," ütles Press. "Mõni aasta tagasi hindas eestlasest töötaja oma väärtust tööturul kõrgemalt kui muust rahvusest töötajast."

Hansapanga personalijuhi Signe Kaursoni sõnul ei määra keel üksi konkurentsivõimet. Nende kogemus näitab, et venekeelse spetsialisti peab eestikeelses organisatsioonis töötamiseks oskama eesti keelt kesktasemel, muidu tekib probleeme klientide ja kolleegidega suhtlemisel. **dv**

Taust Kiiritatud vesi põleb
Mereveest võib saada uus kütus

Soolast vett saab põlema panna. Teadlaste värske avastus tekitab lootusi, et tulevikus on meil kütus, millest iial puudust ei tule – merevesi.

John Kanzius tegi avastuse kogemata, sest tema eesmärgiks oli leida uusi vähiravimisi-viise. Kanzius soovis eraldada veest soola, kasutades selleks raadiolaineid. Oma üllatuseks avastas ta, et raadiolainegeneraatoriga kiiritatud vee saab hoopis põlema panna.

"Raadiolained nõrgendavad keemilisi sidemeid molekulide vahel, mistõttu vabaneb veest vesinikku," ütles Pennsylvania osariigi ülikooli keemiaprofessor Rustum Roy. Kui hoida vett raadiolainete kiirgusväljas, eraldub sellest vesinikku, mida saab kasutada kütusena.

Peagi kohtub Roy USA energia-ministeeriumi ametnikuga, et taotleks raha põhjalikeks uuringuteks. Teadlased loodavad välja selgitada, kas nii saab piisavalt vesinikku, et seda kasutada. **aripaev.ee**

SPORDIMOOD

Monton rõivastab olümpialasi

► Eesti Olümpiakomitee ja Monton esitlesid Park Hotellis Eesti olümpiakoondise Pekingi olümpiamängude esindus- ja vaba aja rõivastust. Pildil viskab hundiratast iluvõimleja Irina Kikkas. Foto: Arno Mikkor

TÖÖJÕUD

Kruuda meelstab töölisi raha loosides

Ärimees Oliver Kruuda suuromaduses olev magusatootja Kalev on avaldanud töökoalutused, kus on muu hulgas kirjjas, et kõigi tootmistöötajate vahel loositakse septembri-st detsembrini iga kuu välja 10 000 krooni. Kuulutus meelstab töökaid ja kohusetundlikke inimesi, kes on valmis vahetustega tööks, pakkijateks, toote valmistajateks ja tootmisoperaatoriteks. Töötajale pakutakse brutopalgaks 5300–10 000 krooni.

ÄP REPLIIK

Roosade prillide purunedes kaovad õhulossid

TKuidas nimetada seinna, mis aasta pärast ehitamist mõraneb ja kukutab enda küljest suuri värvitükke? Praagiks! Kuidas nimetada kellumeest, brigadiri, projekti-juhti ning arendajat, kes selle seinna ehitab? Ebaadekvaatseks! Kuidas nimetada klien-

Agur Paesüld

ti, kes selle hädise seinna hingehinna eest ostis? Mõtle-matuks! Kuidas nimetada sellis-est seintest kubisevad kinnisvarasektorit? Õhulossiks! Pole mõtet kaagutada kinnisvarakriisi saabumise-st või mittesaabumisest. Õhulossid purunevad. Varem või hiljem!

260 hobust ja nelja ratta vedu! Pakub huvi?

Mazda CX-7 hinnad alates 449 600 kr + registreerimiskulud. Metallikvärv lisatasu eest. Keskmine kütusekulu 10,8 l/100km, CO₂ sisaldus 257g/km.

ZOOM-ZOOM

mazda 6

Mazda6 75. 1,8l juubelimudel
võtted kätte hinnaga **289 900.-**

Standardvarustuses:

- dünaamiline stabiilsuskontroll (DSC)
- veojõu kontrollsüsteem (TCS)
- blokeerumisvastane pidurisüsteem (ABS) koos elektroonilise pidurdusjõu jaoturiga (EBD) ning avarii pidurdusabiga (EBA)
- 6 turvatatja
- püsikiirusehoidja
- nahkkattega rool
- 4 kõlariga raadio ja CD-mängija
- esimesed ja tagumised elektriaknad
- roolile paigaldatud audiosüsteeminupud
- elektriliselt juhitavad ja soojendusega külgspeeglid
- automaatne kliimaseade
- kerevärvi kaitserauad, iluliistud ja ukseingid
- kerevärvi elektriliselt juhitavad soojendusega külgspeeglid
- kaardilugemislambid ees ja taga

Sinu hinnavõit 40 000.-

Et mudilased õigeks ajaks kooli jõuaksid, anname kuni 15.09 ul Mazda6 ostulepingu sõlmijatele kauba peale Tom-Tom GPS-navigatsiooniseadme millel on:

TOMTOM

- detailne **Baltikumi** kaar
- 4,3" puutetundlik laiekraan
- Eestikeelne menüü ja hääljuhised

Inchcape Eesti esindused:
Tallinnas:

Paldiski mnt 100 E-R 8.00-19.00
13522 Tallinn L 10.00-15.00
Tel. 680 0300 P suletud

Akadeemia tee 35
12618 Tallinn
Tel. 671 1170

E-R 8.00-19.00
L 10.00-15.00
P suletud

Pärnus:

Roheline 72
80010 Pärnu
Tel. 447 6111

E-R 9.00-18.00
L 10.00-15.00
P suletud

Tartus:

Aardla 25A
50110 Tartu
Tel. 736 6388

E-R 9.00-18.00
L 10.00-15.00
P suletud

www.mazda.ee

UUDIS

Betoonitootjad lämmatavad iseennast

Buumi ajal investeeriti liiga hoogsalt

Kinnisvarabuumi kõrghetkel tehtud liiga positiivsete lootustega investeeringud on algalangusperioodil muutmas betoonitootjate halli kulla hoopis haaukiviks.

“Kas kõik seda julgevad nüüd välja öelda, kuid üleinvesteerimine on vaikselt kohale jõudnud,” tunnistas Eesti ühe suurema betoonitootja ASi HC Betoon juhataja Indrek Rahu, kelle sõnul on selle aasta maist käima läinud negatiivne trend. “Firmad on päris korralikult investeerinud, kuid samal ajal pole kasvu jätkunud ja ongi tekkinud langus,” märkis Rahu.

Järgmisel aastal ähvardab tootjaid kahjum

Rahu sõnul võib nii mõnigi betoonitootja lõpetada järgmise aasta miinuses. “Ma usun, et see aasta lõpeb tootjate positiivselt, kuid järgmist aastat ette ennustades on ka negatiivse tulemusega ettevõtteid,” sõnas ta ja ei saanud seda surmkindlalt ka enda puhul välistada. Autele tootjatele Rahu kohta ei näinud: “Tunnen kaasa neile kõigile, sest enam sellel ärimudelil edukas olla ei saa.”

Rahuga on samal meel E-Betonelement ASi juhataja Vaido Leosk. “On selge, et in-

ÄP VÕRD LUS

Betoonitootjad

► suurimad investeeringud betoonitootmisse

OÜ Betoonitoode

2006. a tootmise käivitamine Jüris – **1,5 miljonit krooni**

AS Muuga Betonelement

Täiesti uue tehase avamine enne selle aasta lõppu Muuga sadama territooriumil – **250 miljonit krooni**

AS Tartu Maja Betoonitooted

2007. a Tartus Vahi tööstus-pargis uus kaubabetoonisõlm – **40 miljonit krooni**

2008–2009. a Põltsamaa val-las valmiv laepaneelide tehas

– 150 miljonit krooni

Investeering Lätis tootmise laiendamiseks – **100 miljonit krooni**

AS Betoneks

Peterburi tehase rekonstrueerimine – **100 mln kr**
2006. a Tallinnas uue tootmisliini avamine – **20 miljonit krooni**

AS ALTT

2007. a aprillis käivitatud tänavakivitehas Sillamäel – **30 miljonit krooni**

AS E-Betonelement

2007. a tehase laiendus – **55 miljonit krooni**

AS Rudus Eesti

2006. a algul tänavakive tootva ASi Kehra Kivitehas omandamine

2007. a käivitatud uus kaubabetoonitehas Lagedil – **40 miljonit krooni**

AS HC Betoon

Investeering tehnilisse võimekusse sellel aastal – **30 miljonit krooni**

ÄP STATISTIKA

Ehituse kasvutempo aeglustumine pidurdub

► ehitusmahuindeksi muutus kvartalis võrreldes eelmise aastaga, %

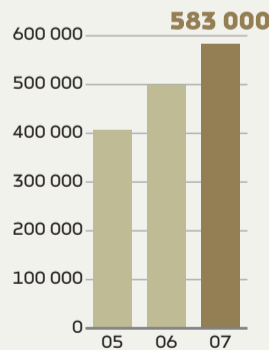

Allikas: statistikaamet

ÄP TULEMUSED

Betoonitootmine läks seni aina üles

► betoonitootmise tootmine I poolaastal, tonni

Allikas: Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit

► Muugale ehitatava uue betoonitehase juht Avo Anton (paremal) usub, et probleemid võivad tabada vanu tehaseid.

Foto: Veiko Tõkman

ÄP TSITAAT

Kas kõik seda julgevad nüüd välja öelda, kuid üleinvesteerimine on vaikselt kohale jõudnud.

Indrek Rahu, ASi HC Betoon juhataja

vesteeringud tootmismahude suurendamiseks pole praegu mõistlikud ja uut tulijatel on riskid ikka kordades suuremad kui vanadel olijatel,” rääkis Leosk. Ta hindas sellel aastal avatava betoonitootja ASi Muuga Betonelement olukorda eriti keeruliseks.

“Ma arvan, et nende investeering on päris kõrge riskiga, sest elamuehituse sektoris, millesse nemad sihivad, on tu-

lemas langus.” Ka enda juhitava firma investeeringute tagasiteenimise kohta ei saanud Leosk anda kindlaid lubadusi. “Eks üleinvesteeringu risk on meilgi, ehkki meie investeeringud lähtusid ka organisatsiooni arengust.”

ASi Muuga Betonelement juhataja Avo Antonil neil investeeringute tagasiteenimise probleemid puuduvad. “Isegi kui peaks tulema üldine ja

järsk majanduslangus, siis pika perspektiivis on investeeringud tehtud õigel ajal ja kõik on paigas,” rääkis Anton, kuid oli kidakeelne tulevikku kommenteerima. “Meil on selle jaoks plaan,” märkis ta.

Antoni sõnul võivad probleemid tabada hoopis vanu tegijaid. “Oleme investeerinud nii, et lähemal on vähem tööjõudu ja vähem energiat. Seega on probleem pigem mõnel va-

nal oliljal, kes selle jaoks kulusi pole teinud,” sõnas ta.

Sellel aastal müügikasv pidurdub

Üleinvesteeringut peegeldab ka betoonitootmise müügimahu kasvu prognoosi võrdlemine möödunud aastaga.

Vaatamata tootmisvõimsuste kasvule prognoositakse selleks aastaks müügimahude kasvu aeglustumist, kasv

on võrreldes möödunud aastaga 31% väiksem.

Sellel aastal planeeritakse betoonitootmise müügimahu kasvaks 120 000 kuupmeetrit, mis on 55 000 kuupmeetrit võrra vähem varasemast aastast. Kokku oodatakse betoonise-gude, betonelementide ning betoonitootmist sillutuskivi-de ja katusekivide 2007. aasta müügimahuks umbes 1 380 000 kuupmeetrit.

UUDIS 5

ÄP TSITAAT

On selge, et investeringud tootmismahdade suurendamiseks pole praegu mõistlikud.

Vaido Leosk, E-Betoonelement ASi juhataja

ÄP NUMBER

55 000

► kuupmeetri võrra väheneb prognoosi kohaselt sellel aastal betoontoodete müüginahku kasv võrreldes aastataguse ajaga.

ÄP MIS ON MIS

Betooniturg jaguneb toodangu järgi kolmeks:

- kaubabetoon
- betoonelemendid (paneelid, karkassidetailid, seinad, trepid jm)
- betoontooted (väikeplokid, tänavakivid jm)

Allikas: ettevõtted, äriregister, Äripäev

Kiire kasv teeb tootja uljaks

Mina ei oska karta ehitusmahdade suurt vähenemist. Vähenemine on ainult elamupindade sektoris, kuid muude objektide osas mitte. See on aga hea.

Mitmekümneprotsendilised kasvud annavadki vale pildi, kuna kõigil tekib suurem toorme- ja tööjõutarvitus, mis omakorda tekitab mulje, et kõik asjad lähevad müügiks. Nii polegi uute investeringute tegemine tootmisse täielikult läbimõeldud. Päril tulijatel mina enam plusse näha ei oska.

Enno Rebane, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevdirektor

Vara veel tulevikku ennustada

Ühe kvartali tulemuste põhjal mingeid tulevikuenustusi anda ei saa. Faktid on, et majanduskasv on aeglustunud ja kortereid müüakse vähem, kuid ehitusturg ju siiski kasvab.

Loomulikult ehitajana mulle meeldiks, kui betoontoodete hind läheneks alla, kuid teiselt poolt poleks kindlasti tervitatav, kui halvima juhtumisel mõni partner peaks oma hindasid hoopis tohutult alla lööma. Selle arvel võib juha hakata kannatama kvaliteet.

Janus Otsa, Skanska EMV ASi tegevjuht

Ainult 4 päeva veel!

Viin

Frankfurt

London

Kiiev

Dublin

nüüd ainult
995 kr*
müük kuni 16.09

*ühe suuna hind algusega Tallinnast, sisaldab kõiki makse ostes pileti aadressil www.estonian-air.ee. Lisainfo tel. 6401 160. Kohtade arv on piiratud. Lennuks 1.10-31.12.07.

www.estonian-air.ee

ESTONIAN AIR

6 UUDIS

Tallinna Eluasemefondi sooduslaenu vähe huvilisi

Sihtasutuse nõukogu ja juhatuse ülalpidamiseks kulub ligi miljon aastas

Äp
Kadi Heinsalu
kadi.heinsalu@aripaev.ee

Arvukatest keskerakondlastest koosneva nõukogu-ga SA Tallinna Eluasemefond pakub sundüürnikele ja paljulapselistele peredele pankadest soodsamat eluasemelaenu, kuid huvi selle vastu on kasin. Seevastu kulub nõukogu ja juhatuse ülalpidamiseks varsti ligi miljon krooni aastas.

See Tallinnale kuuluv sihtasutus pakub kuni miljoni krooni suurust eluasemelaenu 4,5protsendise aastaintressiga kuni 30 aastaks, omaosalust ei nõuta. Ükski kommertsbank nii soodsaid tingimusi ei anna, madalaim intress on Euribori taset arvestades praegu 5,3%.

Eluasemefondil on praegu üleval 51 laenu 20,8 miljoni kroonises mahus. Fondi algkapital tuli linnavara erastamisest, kuid viimastel aastatel pole fond seal täiendust saanud. Nüüd saab see tulu pangaintressidelt ja finantsinvesteeringutelt.

Fondi ülalpidamiskulude suurim artikkel on nõukogu ja juhatuse töötasu, 2006. aastal 705 000 krooni. Tänavu on nõukogu ja juhatuse töötasu suurenenud. Kaheksaliikmelisest nõukogust seitse kuulub Keskerakonda ja eelmisel aastal lisandus kaheksas liige.

Pärtelpoeg: fond võiks saada uued kliendid

Fondi nõukogu esimees aastast 2001, elamumajandusameti osakonnajuhataja Priit Pärtelpoeg sõnas, et see on linnavalitsuse tahe, kes nõukogusse kuulub. "Eks see praegune nõukogu ole nagu kõik eelmised, püüavad asjast aru saada," lisas ta.

Fondi sulgemine on Pärtelpoja sõnul otsustamise küsimus. Selle asemel võiks tema sõnul mõelda uute sihtgruppide loomist fondi jaoks ja hoida seda, juhul kui peaks vaja olema keha, mille kaudu

linn mõnda sarnast teenust pakkuda tahab.

Fondi ainuke juhatuse liige aastast 1998 Lembit Zernant rääkis, et laenuressurss lubaks veel välja laenata, kuid huvilisi on järjest vähem. "Nii kui tuleb uudis uue munitsipaalmaja ehituse algusest, on rahva huvi vähenenud," rääkis ta. Kuni 64% sundüürnikest ja paljulapselistest eelistavad munitsipaal korterit, selgitas fondi tellitud uuring 2005. aastal.

Seni on fond väljastanud vaid ühe 20 aasta pikkuse laenu intressiga 4,5%. "Kui pangad pakkusid madalamat intressi, siis tuldi ja maksti meie laenu välja," jätkas Zernant. Nüüd on eluasemefondi laenu küll odavam, kuid endiselt ei ole suurt tungi.

Linnavolikogu liikmed: fond on vajalik

Neli eluasemefondi nõukogu liiget, kes kuuluvad linnavolikogusse, kinnitasid, et fondi ära kaotada ei tohi.

Volikogu liige Nikolai Degtjarenko sõnas, et vajadus on olemas, aga kui suur, on iseküsimus. "Soodne koht praeguses olukorras," lisas ta. Larissa Novožilova sõnas, et see on üks hea koht, kust saab abi. "Ma vaatan oma poega, kust peaks noor inimene kodu ostmiseks laenu saama," jätkas ta. Nõukogu käib tema sõnul koos, et arutada strateegiaid, laenu taotlusi nad läbi ei vaata.

Seevastu volikogu Reformierakonna fraktsiooni liige Ülle Rajasalu oli imestunud, et see fond üldse veel tegutseb. "Nõukogusse muidugi ei anta opositsioonile kohti," tõdes ta. "Seepärast ei tea me üldse, mis seal toimub." Tema sõnul on selline fond ajale jalgu jäänud ja üldse ei tohiks kellelegi soodustusi teha kellegi arvel. "Paljud noored pered küsivad minult, miks nemad peavad pangast laenu võtma ja keegi teine saab linnalt," rääkis ta.

Sundüürnikele annab soodustingimustel laenu ka KredEx, kus on vaja 10protsendist omaosalust.

► Tallinnas Vabaduse platsi ääres tegutseva Tallinna Eluasemefondi nõukogu esimehe Priit Pärtelpoja sõnul on see linnavalitsuse tahe, et sihtasutuse nõukogu kaheksast liikmest seitse kuulub Keskerakonda.

Foto: Andras Kralla

Äp LOETELU

Nõukogu palk

Tallinna Eluasemefondi nõukogu palgaks tänava kulunud 135 000 krooni

► SA Tallinna Eluasemefond nõukogu liikmete brutopalk, kroonides

nimi	esimees	aeg	2006		2007 6 kuud	
			summa	summa	summa	summa
Priit Pärtelpoeg		01.01-31.12	36 000	21 600		
Helle Kalda	liige	01.01-31.12	27 000	16 200		
Kaja Laanmäe	liige	01.01-31.12	27 000	16 200		
Larissa Novožilova	liige	01.01-31.12	27 000	16 200		
Maria Savisaar	liige	01.01-01.11	22 500	0		
Nikolai Solovei	liige	01.01-07.06	10 943	0		
Marika Tuus	liige	01.01-31.12	27 000	16 200		
Peeter Tedre	liige	25.04-31.12	20 013	16 200		
Nikolai Degtjarenko	liige	20.09-31.12	7 607	16 200		
Jüri Reinmann	liige	01.11-31.12	4 500	16 200		

Allikas: Tallinna Eluasemefond

Äp TSITAAT

Paljud noored pered küsivad minult, miks nemad peavad pangast laenu võtma ja keegi teine saab linnalt.

Ülle Rajasalu, Tallinna volikogu Reformierakonna fraktsiooni liige

Äp NUMBER

4,5%

► suuruse aastaintressiga eluasemelaenu kuni 30 aastaks pakub SA Tallinna Eluasemefond, omaosalust ei nõuta. Ükski kommertsbank nii soodsaid tingimusi ei anna. Madalaim intress on Euribori taset arvestades praegu 5,3%.

Äp TAUST

► 1999. aastal selgus pärast linna tehtud revisjoni, et Tallinna Eluasemefondi eelmine juhatuse ei olnud fondi raha sihipäraselt kasutanud. Näiteks anti 3,4 mln kroonine laenu ühele Pääsküla majaühistule, mis oli seotud toonase fondi juhiga, ja seda raha fond tagasi ei saanudki. Vahepealsel ajal uut revisjoni pole tehtud, vaid audiitor on majandusaruannet kontrollinud.

kujutle – täiuslik sooritus –
vastupandamatu must

Samsung sülearvutid R20, R25

SAMSUNG

www.samsung.ee

8 UUDIS

ENERGIA

Vanalinn saab uue maakaabli

Septembrist oktoobri lõpuni uuendatakse Tallinna vanalinnas Nunne tänava ja Pika jala piirkonnas elektri maakaabelvõrku. Tegu on vanalinnas elektrivõrgu uuendamise teise etapiga, mis hõlmab all-linna osa Pikast tänavast Tornide väljakuni. Mullu rajati uus kaabelvõrk Toompeal. Etapi ehitus maksab ligi 25 miljonit krooni, teatas Jaotusvõrk. Vanalinnas elektrivõrgu renoveerimine kestab veel ligi neli aastat, projekti maksumus ületab 100 miljoni krooni.

KINNISVARA

Kirik ehitab Raplasse kaubamaja

Kui praegu tervitavad Tallinnast Raplasse saabujaid bensiinijaamad ja lage põld, siis mõne aasta pärast peaks see vaatepilt olema asendunud elamurajooniga. Rapla Maarja-Magdaleena koguduse ja eraisikute maa-dele tehtav detailplaneering näeb ette 12 kolmekorruselist kortermaja ning 52 eramukrunti. Kaubanduspinnad ehitatakse sõidutee äärde. Kokku tuleb pinda 88 000 ruutmeetrit, kirjutab Päevaleht Online. Praeguse kava järgi ehitab OÜ Kiriku Varahaldus kaubamaja valmis omal jõul või partnerite toel ning annab ruumid koos maaga pikaajalise rendile.

Raamatuäri Avatakse mais 2008 Rahva Raamat avab Tartus suure poe

Rahva Raamat avab järgmisel kevadel vabaajakeskuses Tasku oma esimese Tartu kaupluse, tõustes nii müügipinnalt kui kaubavaliikult ülikoolilinnas suuri raamatupoeks.

“Otsisime pikalt sobivat kohta, kuhu rajada Tartus Rahva Raamatu kauplus, kuni leidsime parima asukoha ja sobivaima koostööpartneri peagi valmivas Tasku kaubanduskeskuses,” ütles Rahva Raamatu juhatuse esimees Gertti Kogermann.

Kogermann sõnul kavatses Rahva Raamat Tartusse tulla oma uue kontseptsiooniga, mis pöörab suurt rõhku sisekujundusele ja kaupluse atmosfäärile ning on ju-

ba edukalt käivitunud Tallinnas Viru keskuses: “Hakame lisaks raamatutele pakuma ka väärtfilme, muusikat ning kontoritarbeid. Raamatupoodi tuleb ka avatud kohvik, kus on hea kohtuda ning korraldada huvitavaid üritusi ja esitlusi.”

2008. aasta mais avatav Rahva Raamatu kauplus hakkab Tartus tegutsema ligi 600ruutmeetrisel kauplusepinnal.

“Eesti suurima raamatumüüja, Rahva Raamatu, tulek Taskusse tähendab lastele veelgi parimat valikuvõimalust trükisõna ja vaimuvara omandada,” lausus Emajõe Ärikeskuse arendaja, ASi Estiko juhataja Ain Tammvere.

aripaev.ee

Parkla 175 kohta vanalinna äärde Tallinna tuleb uus maa-alune parkla

Tallinna bastionimüüri äärde tuleb maa-alune parkla, mille maa-alusel korrusel on 100 ja maa peal 75 parkimiskohta.

“OÜ Albamill saab õiguse ja kohustuse rajada 6348 m² pindalaga kinnistule park-

la,” ütles abilinnapea Eha Võrk. “Parkla peab olema kasutusvalmis poolteise aasta pärast.”

50aastase hoonestusõiguse seadmise tasuks pakkus OÜ Albamill 13 650 000 krooni, enampakkumisel osales kaks ettevõtet.

aripaev.ee

Investeeringud Palju ettevõtteid üle ilma kõrgtasemel

Kristjan Hänni: maailma aktsiaturud peaksid püsima

Kawe Kapitali portfelli-haldur ja juhatuse liige Kristjan Hänni rääkis eile Äripäeva rahvusvahelise investeerimisfoorumil, et praegu on maailmajandus liiga heas seisus, et aktsiaturge võiks eesoodata langus.

Ettevõtete kasum hakkab Hänni sõnul vähenema siis, kui globaalne majandus kasvab vähem kui 1,5 protsenti. Keegi praegu aga nii suurt langust järgmisel aastal ette ei näe (Global Insighti prognoosi kohaselt kasvab maailmajandus sel ja järgmisel aastal 3,6 protsenti). Seega peaksid aktsiaturud püsima.

Hänni sõnul on praegune üleilmne hea majandusseis viinud suure osa ettevõtteid majanduslikult oma kõrgtasemele. See mõjub ka ettevõtete aktsiatele hästi. Inimestel palju raha, tööhõive hea, laenu saadakse hästi.

Kriisid tulevad iga kolme aasta takka

Majanduskasv aga on tema hinnangul kestnud tavalisest kauem. Kui üldiselt tulevad kriisid umbes iga kolme aasta tagant, siis praegu on alates 2002. aastast olnud pikem vahe. “2006. ja 2007. aasta olid nii erakordsed, et keegi ei usu, et nii hea likviidsus säilib. Tuleb normaliseerumine,” ütles Hänni.

Gloaalse hea majandusseisu taustal on Hänni hinnangul investeerimine muutunud mõneti keerulisemaks, kuna turgudel valitseb ebataoline korrelatsioon. “Varaklassid on ajalooliselt olnud erinevad, viimasel ajal aga liiguvad need korrelatsioonis,” selgitas Hänni.

Seega ei hajuta tema sõnul portfelli hajutamine eri turgude ja varade vahel ikkagi tururiski. “Kui riiklike majandus-tsüklid ühtlustuvad, tuleb sellega arvestada ka investeerimisportfelli koostamisel,” lisas ta.

Parex: Ukraina turg kasvab Euroopas kõige kiiremini

Parex Asset Managementi tegevjuht Ukrainas Deniss Moscenko rääkis samas, et Ukrainas on kinnisvarainvesteeringute tasuvusaeg 1–5 aastat.

“Ukraina on praegu kõige kiiremini arenev turg Euroopas. Siin on suurim tootlikkus – 20–40 protsenti – ja iga aastaga tuleb turule üha enam investoreid,” ütles Moscenko.

Peamine arendustöö käib praegu Kiievis ja Kiievi oblastis. Viimasel ajal on Kiievis aktiivselt tegeldud äripindadega. “Kiievis on nõudlus väga suur. Ka pakkumiste hulk kasvab, kuid sellest siiski ei piisa, eriti on puudus kvaliteetsetest büroopindadest. Tur-

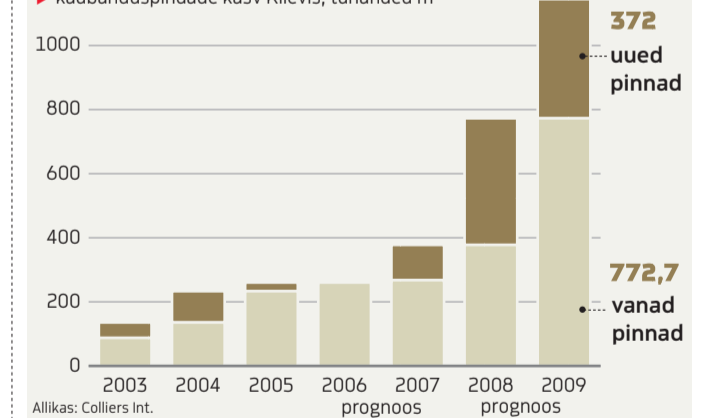
► Kawe Kapitali juhatuse liige Kristjan Hänni märgib, et majanduskasv on jätkunud katkestuseta tavalisest kauem.

Foto: Arno Mikkor

ÄP VÕRDLU

Suurem kasv alles alles

► kaubanduspindade kasv Kiievis, tuhanded m²

Allikas: Colliers Int.

gu valitsevad müüjad,” kirjeldas Moscenko olukorda. Moscenko sõnul on Ukrainas viimase poolteise aasta kruntide hinnad kasvanud 1,5–3 korda.

Välismaalastel raske maa sihtotstarvet muuta

“Väljaspool Kiievit tõusevad hinnad kiiremini kui kesklinnas ja investorid liiguvad linna väljalt,” rääkis Moscenko.

“Kui turule midagi tuleb, haaratakse see kohe ära,” rääkis Moscenko. “Praegu on olukord Kiievis raske. Kui keegi tuleb jutuga, et on vaja büroopinda, ja küsib 5–6 küsimust, siis öeldakse talle lihtsalt: “Minge ära! Teil on liiga palju küsimusi.””

Kuna suur osa maast kuulub Ukrainas riigile, siis on müügiks jäänud suhteliselt vähe krunde. Müüakse enamasti põllumajandusmaad. Paljud investorid püüavad maa sihtotstarvet arenduseks muuta.

Investoritel aga soovivad Moscenko olla äärmiselt ettevaatlik. “Ikka juhtub, et välisinvestorid ostavad krundi, kuid ei saa selle sihtotstarvet muuta ja peavad maa siis isegi alla ostuhinna maha müüma,” tõi ta näite. Põllumajandusmaast äri- või elumajanduseks tegemine on suurima tootlikkusega kinnisvaraäri, kuid välismaalased maa sihtotstarvet muuta ei saa. Selleks on vaja ukrainlastest partnereid.

Agnes Ojala

000 PKC Group Pskov kuulub PKC kontserni, mille peakontor asub Soomes ning tehased Soomes, Brasiilias, Hiinas, Mehhikos, Eestis ja Venemaal. Kontsernis on kokku üle 5000 töötajat ning kontserni käive oli 2006. a 229 miljonit eurot. 000 PKC Group Pskov alustas tööd 2006. aasta sügisel. Pakume juhtimiskõiguste, kaablikimpuude ja elektroonika konstrueerimise ning lepingulise valmistamise teenuseid tarbesõidukite, telekommunikatsiooni- ja elektroonikatööstusele. Praeguseks hetkeks on töötajate arv ettevõttes üle 160 inimese.

PKC EESTI

000 PKC Group Pskov kuulub välja konkursi

KVALITEEDIJUHI

ametikohtale.

Töö põhieesmärgiks on koostöös ettevõtte juhtkonna ja kõigi ettevõtte allüksustega tagada klientidega sõlmitud lepingute täitmine nõutud kvaliteediga, lähtudes kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi nõuetest.

Kvaliteedijuhi vastutada on kogu ettevõtte kvaliteedisüsteemi juhtimine ning kvaliteedinõukogu töö korraldamine. Põhiülesannete hulka kuulub kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi sisemiste auditite läbiviimise organiseerimine. Struktuuriüksustes kvaliteeti tagavate abinõude planeerimine ja täitmise nõudmine, kvaliteedialase dokumentatsiooni koostamine ja kinnitamine.

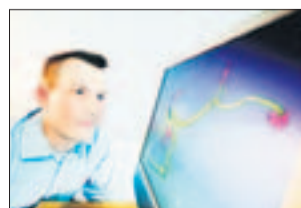
Sobiv kandidaat on:

- kõrgharidusega
- kvaliteedijuhtimiskogemusega vähemalt 2 aastat
- läbinud standardite ISO 9001 ja ISO 14001 alase koolituse
- väga hea arvutikasutusoskusega
- väga hea inglise keele oskusega nii kõnes kui ka kirjas
- väga hea vene keele oskusega nii kõnes kui ka kirjas (soovitavalt emakeel)
- hea planeerimise ja organiseerimise oskusega
- hea suhtlemisoskusega ning aktiivse ja positiivse ellusuhtumisega
- väga hea arvuti kasutamise oskusega

Antud töökoht asub füüsiliselt Venemaal, Pihkvas.

Kandideerimiseks palume saata CV koos motivatsioonikirjaga (märgusõna “Pihkva kvaliteedijuht”) aadressil AS PKC Eesti, Paldiski mnt 31, Keila, 76606, faksile 674 7432 või e-postile eesti@pkcgroup.com hiljemalt 30. septembriks 2007. a.

Lisainfo telefonil: 674 7513

Putin saatis eile valitsuse erru

Peaministriks saab üllatuslikult Viktor Zubkov

Äp

Sirje Rank
sirje.rank@aripaev.ee

Venemaa president Vladimir Putin saatis eile valitsuse erru ning nimetas peaministri kohale üllatuskandidaadi, jättes nii võimaliku järeltulija küsimuse endiselt lahtiseks.

Uueks peaministriks pakus Putin föderaalsete finantsjäreleveteenistuse pensionieas juhi Viktor Zubkovi, kelle riigiduumas võib kinnitada juba homsel istungil.

Ei lahkuv peaminister Mihhail Fradkov ega Putin teinud saladust, et valitsuse errumise põhjuseks on ees ootavad parlamendi- ja presidendivalimised.

Niisamuti saatis Putin 2004. aasta veebruaris enne presidendivalimisi erru Mihhail Kasjanovi valitsuse ning nimetas ametisse Fradkovi. "Ütle sin juba kevadel, et valitsuses tulevad muutused, sest on vaja peaministrit ja komandot, kes tagab valimiste läbiviimise ning läheb järgmise presidendiga edasi," kommenteeris agentuurile RIA Novosti kommunistliku partei liider Genadi Zjuganov.

Putin tõi välja musta hobuse

Täielik üllatus oli aga Putini valik. Alles eile kirjutas majandusleht Vedomosti Kremli allikale viidates, et esimese asepeaministri Sergei Ivanovi nimetamine uueks peaministriks on "sisuliselt otsustatud". Teine favoriid oli esimene asepeaminister Dmitri Medvedjev.

"Putin suutis meid kõiki jälle üllatada," ütles ajalehele Financial Times analüütik Sergei Markov. "Midagi ei lekinud."

Markovi sõnul pole Zubkov ei liberaal ega "tšekist" ehk siis Putini administratsiooni kuuluvate endiste julgeolekuteenistuse töötajate konservatiivse tiiva esindaja. "Võib-olla on ta mõeldud samasuguseks tehniliseks peaministriks nagu oli Fradkov... kõik on endiselt lahtine," ütles Markov.

► Venemaa uueks peaministriks saab Putini kaastööline Peterburi päevilt Viktor Zubkov, kes töötab föderaalsete finantsjäreleveteenistuse juhina. Foto: Bloomberg

Sama meelt, et kõik on lahtine, olid ka teised analüütikud. "See on kõige üllatavam käik puhtalt Putini stiilis. See näitab, et peaministri tool ei olegi tingimata hüppelaud presidendiametisse," ütles mõttekoja CPI juht Aleksei Muhhin. "Sisuliselt on Putin säilitanud status quo."

Analüütikud: Zubkov on üleminekufiguur

"Ilmselt on tegemist üleminekufiguuriga, kes jääb ametisse kuni uue presidendiametissepühitsemise ja uue valitsuse moodustamiseni," ütles Alfa Banki peaökonomist Natalja Orlova. "Võib-olla on see keegi, kes hoiab neli aastat koha sooja, kuni Putin naaseb," arvas ABN Amro arenevate turgude juht Zsolt Papp.

Putin ise ütles sel nädalal ajakirjanikele, et ootab võimu üleandmisega viimase minuti, et presidendina mitte oma mõjujõudu käest anda.

Venemaa börs reageeris valitsuse tagasiastumisele eile langusega.

Äp KES ON KES

Viktor Zubkov (65)

► Vladimir Putini kaastööline Peterburi päevilt. Töötas 90ndate alguses Putini alluvuses Peterburi linnavalitsuses välismajandussuhete osakonnas. Enne seda pikk karjäär põllumajanduses, sovhoosijuht Leningraadi oblastis. 1993–2001 maksumetnik föderaalsete maksuministeeriumis

► 2001. a nimetas Putin Zubkovi föderaalsete finantsjäreleveteenistuse juhiks, mille peamine tegevusala on võitlus rahapesu, kapitali pagemise jm finantskuritegudega.

Äp TAUST

► Eiline Venemaa valitsuse tagasiastumine oli ootuspärane. Niisamuti saatis Putin 2004. aasta veebruaris enne presidendivalimisi erru Mihhail Kasjanovi valitsuse.

Äp TSITAAT

See on kõige üllatavam käik puhtalt Putini stiilis. See näitab, et peaministri tool ei olegi tingimata hüppelaud presidendiametisse.

Aleksei Muhhin, mõttekoja CPI juht

Äp TSITAAT

Võib-olla on see keegi, kes hoiab neli aastat koha sooja, kuni Putin naaseb.

Zsolt Papp, ABN Amro arenevate turgude juht.

EELNÕU

Alkoholipiirang võib laieneda üle Eesti

Majandusminister Juhan Parts saatis kooskõlastusringile eelnõu, mille kohaselt keelatakse alkoholi müük üle Eesti kella 23 kuni 8. Alkohoolsete jookide müük kohapeal tarbimiseks baarides ning pubides jääks seaduseelnõu järgi lubatuks, kirjutas Eesti Päevaleht Online. Eelnõu kohaselt jääks omavalitsustele õigus lisaks üleriigilisele piirangule piirata alkohoolsete jookide kauplemise aega konkreetselt määratletud müügikohtades, kus selleks esineb selgelt põhjendatud vajadus.

PROGNOOS

Hansapank ennustab kõrgemat inflatsiooni

Hansapank plaanib tõsta Eesti, Läti, Leedu inflatsiooniennustust, sest hinnasurve on suurem, kui oodatud, va-

hendas Bloomberg.

Hansabank Merketsi hinnangul on Läti inflatsioon 8,5–9,5%, Eestis 5,9% ja Leedus 4,7–5%. Praegused ennustused on 8%, 5,1% ja 4,5%. Ka teatas pank, et alandab majanduskavu ennustusi, Eestis 8,6%-lt 7%-le. Uued ametlikud ennustused avaldatakse järgmisel kuul.

LAEN

Lattellecom jättis Hansa ja SEB kõrvale

Lattellecomi töötajad, kes plaanivad ettevõtte välja osta, kasutavad selleks muuseumi laenu neljast suurest pangast, kelle seast puuduvad Balti turul domineerivad Hansapank ja SEB.

Enamuse ettevõttes omandavad praegune juhtkond ja töötajad 290 miljoni lati ehk 6,5 miljardi krooni eest. Läti valitsusele kuulub 51% Lattellecomist ning ülejäänud Skandinaavia kontsernile TeliaSonera.

BREITLING
1884
INSTRUMENTS FOR PROFESSIONALS™

EMERGENCY

GOLDTIME

FOORUM ÄRITÄNAV
NARVA MNT. 5, TALLINN
TEL: 6640404

WWW.BREITLING.COM

Tanklakett Välisinvestor sattus sel aastal rahalistesse raskustesse Eestlased ostsid Olerexi välisosanikult välja

Eelmisel sügisel kütusefirmas Olerex 50protsendilise osaluse omandanud välisinvestor sattus sel aastal rahalistesse raskustesse, mistõttu ostsid eestlastest osanikud Olerexi aktsiad tagasi, kirjutas postimees.ee.

Tehing taastas Olerexi kui 100protsendilisel eestlastele kuuluva kütusefirma positsiooni ja lõi väga head eeldused firma kiire kasvu jätkumiseks, teatas Olerexi turundusjuht Antti Moppel.

Trafigura gruppi kuulunud firma sisenes Olerexi aktsionä-

ride ringi 2006. aasta sügisel. "Tegemist oli lühikese perspektiiviga tehtud investeeringuga. 2007. aastal sattus välisinvestor rahalistesse raskustesse ja saavutas kaasaktsionäridega kokkuleppe aktsiate müügiks," selgitas Moppel.

Tema sõnul plaanib eestlas-

te täielikku omandusse jõudnud Olerexi laiendada.

"2007. aastal on avatud viis ja avatakse veel vähemalt kaks uut jaama. Sellega on Olerex sellel aastal kõige kiiremini kasvanud kütuse jaemüüja Eestis," märkis ta.

aripaev.ee

10 REKLAAM

Äripäeva
seminar

10. oktoobril 2007
Radisson SAS Hotellis

Äripäev

Radisson SAS
HOTELS & RESORTS

turundus @internet

Internetiturundus

- **Areng, liidesed ja kahe-suunaline veeb**
Peeter Marvet
- **Kuidas tuua külastaja oma kodulehele?**
Priit Kallas, OÜ Sevenline tegevjuht
- **Internetiturunduse lahendused praktikas: töötavad ja mittetöötavad lahendused**
Tanel Talve, OÜ Winter Media Group juhataja
- **Internetiauditooriumi uuringud – täna ja tulevikus**
Kristina Randver, TNS Emori projektijuht
- **Klikivabrik – voodoo või Gutenbergi õudusunenägu?**
Jaano Martin Ots, OÜ Klikivabrik kaasasutaja
- **Kuidas mõõta online-kampaania efektiivsust?**
Tõnis Hinnoaar, OÜ Altex Marketing tegevjuht Eestis

Registreerimine ja info telefonil 667 0237 või www.aripaev.ee/seminar.
Seminari hind kuni 03.10.2007 registreerumisel 2792 krooni (km-ga 3294,50 kr). Tullis koos kolleegi(de)ga, kehtib lisasoodustus 10%.
Hiljem registreerujatele hind 3490 krooni (km-ga 4118,20 kr). Hind sisaldab seminari materjale, hommikukohvi, lõunasööki ja kohvipausi.

Investeeringimine Kui palju panna pensionieaks kõrvale?

Holst: tahan pensioniks saada 70 protsenti palgast

SEB Elukindlustuse juhatuse esimees Indrek Holst tahab ise tulevikus saada pensioni umbes 70 protsenti senisest palgast.

Indrek Holst vastas eile aripaev.ee lugejate küsimustele.

Maailma finantsturul on närvilised, kuidas see mõjutab pensionifonde? Kas riskid on kasvanud?

Pensionifondide investoriid, kelle pensioniiga on kaugemal kui viis aastat, ei peaks üle tähtsustama majanduse tsükli mõju nende tootlusele. Iga le langustsüklile järgneb tõus ja vastupidi ning pikema aja jooksul tasanduvad need ära, kusjuures aastate peale kokku lugedes peaks kõrgema riskiga pensionifondides kätte jääma kõrgem ja madalama riskiga pensionifondides madalam tootlus.

Kas pensioniea tõstmine on paratamatus?

Tõenäoliselt me sellest ei pääse. Mis oleks muud lahendused? Kas maksude tõus rahuldaks ühiskonna ootusi? Või lepime tulevikus väiksema riikliku pensioniga? Viimasega peame leppima ilmselt igal juhul. Küsimus on, kui madalale oleme nõus minema.

Milliste pensionisammaste olete ise liitunud?

On olemas nii II samba tooted kui ka III samba tooted. Minu eesmärgiks on saada pension suuruses, mis oleks umbes 70% minu viimasest sisetulekust. III samba toodete tulumaksusoodustus töötab minu kasuks.

On teada, et pensionifondide tegelik tootlus on mõne protsendi juures ja inflatsioon on viimastel aastatel olnud 5–8%. Kellele on kasulik, et rohkem kui pooled eestlased, kes on liitunud mõne sambaga, oma teenitud rahast ilma jäävad?

Avasin selle küsimuse peale Äripäeva, et faktides täpne olla. Konservatiivsete pensionifondide viimase 12 kuu toot-

► **SEB Elukindlustuse juht Indrek Holst ütles eile aripaev.ee lugejate küsimustele vastates, et pensioniea tõstmisest Eesti ilmselt ei pääse.**

Foto: Andras Kralla

lus on tõesti olnud paari protsendi piires, samas suurema aktsiaosalusega fondide tootlus ulatub 24%-ni. Kuna enamik inimesi on pigem liitunud viimast tüüpi fondidega, siis arvan, et enamik, kes tarbivad sambaid, on teinud väga õige otsuse. Lõpetuseks küsin vastu: kui palju väärtust jääks alles raha tarbimisel? Näiteks ühe väiksemat sorti plasmateri väärtus 20 aasta pärast?

Kas ettevõtte peaks oma töötajale maksma pensioni?

Küsimus on selliselt esitatud, et kas ettevõtte oleks nõus võtma enda kanda töötaja pensioni katmise. Vastus saab sel-

lele olla tõesti ainult "ei". Eriti Eestis, kus nii suuri ettevõtteid, kes võiks lubada enda bilanssi pensionireservi moodustamist, polegi. Lisaks piisava mahu saavutamisele ja kompetentsile peaks ettevõtte kandma ka elueaga seonduvaid riske. Selleks on olemas kindlustusseltsid.

Pigem võiks küsida, kas ettevõtte võiks teha sissemakseid töötaja pensionikindlustusse? Vastus on "jah".

Kuidas panna inimesi mõtlema pensioni peale, kui meeste keskmine eluiga on 65 aastat ja naistel ligi 80?

Ei tohi lasta end eksitada keskmise eluea statistikast

Äp VÕRDLU

III samba seltskond hõre

► pensionisambaga liitunud

I sammas	650 000
II sammas	541 000
III sammas	122 000

III sambas enim kõrgharitud

► osakaal protsentides

kõrgharidus	29
kesk- ja keskeriharidus	9
alg- ja põhiharidus	9

Allikas: SEB Eesti Ühispank

Äp ELULUGU

Indrek Holst

► Sünniaeg: 25. mai 1969
 ► Haridus: Tartu Ülikool, matemaatika (1993)
 Töökogemus:
 ► 1993 – 1995 kindlustusinspeksioon, akuaar
 ► 1995 – 1998 AS Hansapanga Elukindlustus, juhatuse liige
 ► 1998 – ... SEB Eesti Elukindlustus, juhatuse esimees

alates sünnist. Reaalsus on, et 60–70% inimestest jõuab pensioniikka ning keskmine eluiga sellest hetkest on meestel 15–17 aastat, naistel 5–7 aastat enam. Keskmiseks teeb 20 aastat, mis tulevikus pikeneb veelgi. Tõenäoliselt tänast 30-aastast või nooremata ootab ees veelgi helgem tulevik pensioniea pikkuse mõttes. Iseasi, kas ta on selleks piisavalt rahaliselt kindlustatud.

Kas olete ise enda pensioni lisaks sammastele ka teisi- ti kindlustanud, kinnisvara või aktsiaid soetanud?

Mul on neli poega! See on kindlasti väärt investeering. aripaev.ee

KINNISVARA

Tartu otsib

rahvusvahelisi ideid

Tartu Annelinna kavandata- va uue elurajooni planeerimiseks laekus rahvusvahelisel arhitektuurikonkursil Europan osalenud arhitektidel 15 võistlustööd. "Osavõtt oli üllatavalt aktiivne – 23 registreerunud saatsid oma nägemuse ala planeeringust 15 arhitekti," rääkis Tartu linnaarhitekt Tiit Sild. "Huvitav oli seegi, et kõige enam tundsid Tartu linna planeeringuala vastu huvi Hispaania ja Itaalia arhitektid, huvilisi oli ka Prantsusmaalt, Austriast, Belgiast, Portugalist ja lähimatestki Euroopa riikidest."

Tartu linn pakkus tänavu rahvusvahelisel arhitektuurikonkursil Europan 9 osalejatele võistlusalaks Annelinnas Kalda tee ja Ihaste tee vahele jääva tulevase elu- ja ärirajooni, mille südamesse jääb ka kaitsealune roheala.

ENERGEETIKA

Elektri hind ei tõuse enne järgmist suve

Energiaturu inspeksiooni peadirektor Märt Ots ütles postimees.ee-le, et elektri hind ei saa tõusta enne 1. juunit seoses Eesti Energia tootluste analüüsiga. Eelmisel nädalal tehtud hinnatõusutõelusest võis jääda mulje, nagu läheks käiku uus hinnakiri juba 1. märtsil.

E33 ARENDUS Müüa galeriimajas 3- ja 4toaline korter, mõlemad läbi kahe korruse

■ asub Viljandi mnt linna piirist 1 km kaugusel, männimetsaga elamurajoonis
 ■ täieliku siseviimistlusega
 ■ igal korteril kamin, saun ja oma terrass
 ■ elamispinnad 90,3–111,4 m², läbi kahe korruse

www.e33arendus.ee
 Peeter tel 52 59 523, peter.ea@mail.ee
 Pavo tel 53 406 860, pavo.ea@mail.ee

Anija vallavalitsus müüb avalikul kirjalikul enampakkumisel Anija vallas asuvas Kehra linnas paiknevad järgmised kinnistud, mis müüakse ühe tervikliku objektina, pindalaga 66 457 m²:

- katastritunnus 29001:005:0080, pindala 52920 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0050, pindala 1067 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0060, pindala 1602 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0070, pindala 1600 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0010, pindala 2465 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0020, pindala 1832 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0030, pindala 2551 m², sihtotstarve elamumaa;
- katastritunnus 29001:005:0040, pindala 1880 m², sihtotstarve elamumaa.

Avaliku kirjaliku enampakkumise alghind on 35 (kolmkümmend viis) kr/m².

Tagastamatu osalustasu määr 3000 (kolm tuhat) krooni. Tagatisraha suurus on 250 000 (kakssada viiskümmend tuhat) krooni. Tagatisraha võib asendada tagasivõtmatu, tingimusteta ja esimesel nõudmisel väljamakstava pangagarantia summas 250 000 (kakssada viiskümmend tuhat) krooni tähtajaga kuni enampakkumise tulemuste kinnitamiseni. Enampakkumise osalejal esitada pakkumine kinnises ümbrikus käest kätte või saata kullerpostiga 3. oktoobriks 2007 a hiljemalt kella 15.00ks aadressil Anija vallavalitsus, Kreutzwaldi 2, 74306 Kehra linn. Hiljem laekunud pakkumisi arvesse ei võeta.

Elamumaa müügitingimused on sätestatud Anija vallavolikogu 24.05.2007 otsusega nr 257 ning nendega saab tutvuda Anija valla kodulehel www.anija.ee ja Anija vallamajas. Enampakkumisel olevate kinnistute kohta saab täiendavat infot telefonidel: Leis Viljo – 608 4426 ja 51 25 243, Valeri Jõgioja – 608 5563 ja 51 46 372.

Osavõttu ja tagatisraha peavad olema kantud 3. oktoobriks 2007 Anija vallavalitsuse arvele 1120120102 Hansapangas. Notariaalne müügileping tuleb sõlmida kahe kuu jooksul enampakkumise tulemuste kinnitamise päevast. Hiljemalt notariaalse müügilepingu sõlmimise päevaks peab olema kogu ostusumma laekunud müüja poolt näidatud arveldusarvele või esitatud lepingu täitmise tagatiseks. Notaritasu ja riigilõivu tasub ostja.

Laevandus Soome lehe väitel on Viking Line Tallinkilt kliendid üle lõõnud

Tallink tõrjub jutte turuosa kaotusest Läänemeres

Soome ajalehe Talouselämä hinnangul kaotab Tallink Viking Line'ile turgu.

Viking Line'i reisijate arv kasvas tänavu juulis-augustis möödunud aastaga võrreldes 84 200 reisija ehk 5,1% võrra, kuid kuna reisijate koguhulk sel aastal mullusega võrreldes kahanes, kasvas firma turuosa Tallinna-Helsingi ja Soome-Ahvenamaa-Rootsi liinil. Soome majanduslehe Talouselämä ajakirjanik Terho Puusinen leidis seepea-

le, Tallink on järelikult turuosa kaotanud ning nimetas põhjusena ettevõtte juhtide ülekäte läinud koosviibimist Silja Symphoni pardal, kirjutas Eesti Päevaleht.

Puusinen soovitas Tallinkil müüa vanu laevu arengumaa- desse ning kui häda käes, siis võiks uuemaid aluseid pakkuda Viking Line'ile või panna Silja müüki.

Tallink Grupp regeeris eile Puusineni artiklile pressiteatega, kus teatas, et ettevõtte reisijate- ja kaubaveotulemu-

sed näitavad vastupidiselt Soome ajakirjanduses levitatavale arvamusel tulemuste langusest hoopis tõusutrendi. Reisijate arv kasvas augustiga lõppenud majandusaastal kokku 63 protsenti ning väga edukalt on läinud Tallinki kaubamärgi kandvatel liinidel, kus reisijate arv kasvas 7 protsenti.

Tallink Grupp on oluliselt kasvanud üldist turuosa kogu Läänemeres, teenindades kogu piirkonna reisilaevanduse hinnanguliselt 17 miljoni kliendist tänaseks 6,9 mil-

jonit, seisis pressiteates. Kahtlemata on Tallink olnud seega kõige kiirema positiivse arenguga turuosaline, kinnitas börsifirma.

Soome ja Rootsi vahelistel liinidel pole aastaid reisijatele midagi uut pakutud, Tallink kavatseb liinide arengusse ja reisijatearvu kasvatamise eesmärgil rohkem investeerima hakata. Esimeseks suuremaks sammuks on uue kruisilaeva Galxy suunamine Turu-Stockholmi liinile juba järgmisel aastal. aripaev.ee

12 REKLAAM

Rob Goffee ja Gareth Jones

Miks peaksid just **SINA** meid juhtima?

Mida on vaja, et olla hea juht

Pegasus ja Äripäev, 296 lk

Eduka juhi üks olulisemaid ülesandeid on visiooni seadmine, et oma töötajaid kaasa vedada, mitte neid tagant lükata. Raamatu autorid tõestavad veenvalt, kui oluline on juhirollis pöörata tähelepanu oma nõrkuste väljanäitamisele, intuitsioonile ja empaatialle ning samas ka teistest eristumisele. See kõik on vajalik, et olla autentne juht. Tänapäeval oodatakse juhilt ehedust ning sõnade ja tegude kooskõla. Inimesed tahavad tunda, et neid juhib samuti inimene, mitte lihtsalt rollimängija. Tegemist pole raamatuga, mis õpetaks teisi juhtima, vaid huvitava teejuhiga, mis aitab ennast tundma õppides saada liidriks, keda teised tahavad järgida.

Äripäev

Miks peaksid just
SINA
meid juhtima

Mida on vaja,
et olla hea juht

Rob Goffee ja Gareth Jones

SOOVITAB:

Endrik Randoja
Fastleader.com juht

Raamatu autorid on kümne aasta jooksul uurinud tippjuhte ning leidnud neli omadust, mis teevad juhist liidri, kellele inimesed ise järgneda soovivad. Omadused on üllatavalt inimlikud ja viitavad selgelt, et juht ei pea olema superinimene. Kõige rohkem on sellest raamatust kasu neil juhtidel, kes teevad tööd ettevõtte võtmeisikutega ja talentidega. Raamat on kasulik ka noortele juhtidele, kes inimeste juhtimisel alles esimesi samme teevad.

Hind Äripäeva raamatuklubi liikmele või liitumisel klubiga 325 krooni.

Tavahind 420 krooni. Lisainfo raamatuklubi kodulehelt www.aripaev.ee/raamatuklubi, telefonil 667 0108 või klubi@aripaev.ee

Äripäev

Leidub asju, mis on läinud ka odavamaks

Arvuti, mobiilikõne ja reisimine maksab vähem

Äp

Gert D. Hankewitz
gerth@aripaev.ee

"Kõik on nii kallis, nii kallid!" Tuleb tuttav ette? Tõesti, suurem osa eluks vajalikke asju on viimaste aastate jooksul läinud kallimaks. Ometi leiab ka tooteid ja teenuseid, mis on tegelikult säilinud oma kümne aasta taguse hinnataseme või sootuks odavamaks läinud.

ELU ON IKKA KÕVASTI PAREMAKS LÄINUD.
ARVUTID JA TELEFONID ON ODAVAD -
VÕTAD SMS-LAENU JA MAKSADKI OMA E-ARVED.

Illustratsioon: Anti Veermaa

Miks on teie pakutav toode või teenus aastatega odavnenud?

Koolitused, mis on mõeldud IT-spetsialistidele, on tegelikult läinud kallimaks, kuid need, mis mõeldud tavalisele arvutikasutajale, nende hinnad pole oluliselt tõusnud.

Seda seetõttu, et arvutipark ei ole kallimaks läinud ja võimaldab odavamalt pakuda, mis sest, et lektorite töötasu on suurem.

Urve Mets, BCS Koolitus

Summa summarum polegi hinnamuutus nii metsik olnud, lihtsalt sama raha eest pakutakse paremat jõudlust. Tegemist on ka masstoodanguga, nii et paratamatult lähevad asjad odavamaks.

Rääkides kasumitest, siis *easy money* pole kunagi selles äris olnud, konkurents on alati tihe olnud. Asjade odavnemine tingib selle, et 10 protsenti hindade langust tähendab meie jaoks kümneid tuhatu võrra rohkem tööd, et saavutada sama käive.

Mait Rahi, ML Arvutite juht

See on mitme otsaga lugu. On asju, mis on ilmselt odavamaks läinud, näiteks lendamine. Kümme aastat tagasi maksis Tallinn-London-Tallinn 5500 krooni pluss maksud. Tänapäeval lendab 4400 krooniga ära, või isegi 2000ga, kui aegsasti broneerida. See on seetõttu, et lennufirmade strateegia on muutunud – põhiklient pole enam äriklient. Teisalt on näiteks majutus läinud tohutult kallimaks. Mäletan 1990ndate algusest, et kolmetärnihotelli tuba Helsingi kesklinnas maksis ligikaudu 110 marka. Praegu on see heal juhul 110 eurot.

Sven Löökene, Reisiaktsiooni juht

Täitsa vastab tõele, et on ka asju, mis odavamaks läinud on. See 6,5 protsenti pole veel midagi, intress käis tegelikult ka 10 protsenti kandis ära. Miks see aga langenud on? Asi on puhtalt konkurents. Suurimad ettevõtted praegu on ju Hansapank, Ühispank, Sampo ja Nordea.

Samas on autoliisingu pakkujaid juurde tulnud, näiteks Avis pakub seda ka praegu. Nii üritavad kõik ja võimalikult palju kliente saada – see lihtsalt rõhub hindade peale.

Indrek Julge, SEB Eesti Ühispanga juhatuse liige

Kui me vaatame kas või Nokia tootmist praegu ja kaheksa aastat tagasi, siis vahe on märgatav. Praegu toodab Nokia enam kui miljonit telefoni päevas, siis toodeti 50 miljonit telefoni aastas.

Samuti on kasvanud nõudlus odavate telefonide järele, kuna on avanenud suured turud Aasias, Aafrikas ning Ladina-Ameerikas, kus puudub mõte arendada fikssidet ja elanikkonnale on kättesaadav odav telefon ning mobiilside. Suur turg ja massitootmine alandab aga alati hinda.

Regina Salmu, Elisa avalike suhete juht

Väga hea küsimus. Isegi küsime enda käest, miks see nii on.

Samas, kui tööstusharu tehakse investeringuid ja arendusi, on lõppkliendi hind kogu aeg alanenud. Esiteks: ilmselt toimib sel turul konkurents väga tõsiselt. Teiseks, valdkond kasvab – inimeste arv, kes jaksab endale mobiiltelefone osta ning nendega ka veel helistada, on tublisti kasvanud.

Arvan et põhiliselt tooksin välja ikkagi konkurents: kui oleks olemas ainult EMT ja Elisat ega Tele2 poleks, oleks ka kõnehind krehvtisem.

Valdo Kalm, Eesti Telekom juht

Äp VÕRDLU

► keskmine netopalk oli 1997. aastal 2773 krooni ja 2007. aasta II kvartalis 9214 krooni

KOOLITUS

1997
71,4%

► keskmisest palgast moodustas 1980 kr maksev AT Koolituse 20tunnine kontori arvutikeskkonna koolitus.

2007

13,2%

► keskmisest palgast moodustab 1200 kr maksev Arvutiprofi 20tunnine arvuti algkursus.

REISIMINE

1997
252%

► keskmisest palgast moodustas 6990 krooni maksev Foogt Reisibüroo 4päevane Londoni reis.

2007

68,3%

► keskmisest palgast moodustab 6000 krooni maksev Reisiaktsiooni 4päevane Londoni reis.

ARVUTI

1997
721%

► keskmisest palgast moodustas BCSi pakutav 19 400-kroonine Pentium 166 MHz MMX protsessori, 16 MB põhimälu ja 1,6 GB kõvakettaga MicroLinki arvuti Cosmix.

2007

83,6%

► keskmisest palgast moodustab MicroLinki 7700kroonine Intel Celeron protsessori, 1 GB mälu, 80 GB kõvaketta, Windows Vista ja 15tollise BenQ monitoriga arvuti.

AUTOLIISING

1997
6,5%

► oli aastane liisinguintress Ford Creditis.

2007

5,9%

► on aastane liisinguintress SEB Eesti Ühispangas.

MOBIILTELEFON

1997
180%

► keskmisest palgast moodustas Datafone'i (Radiolinja esindaja) pakutav 4990kroonine Nokia 3110.

2007

25%

► keskmisest palgast moodustab Elisa pakutav 2299kroonine Nokia 3110.

MOBIILSIDE KÕNEMINUT

1997
0,2%

► keskmisest palgast moodustas EMT erapaketi võrgusisese kõne 5,40kroonine minutihind.

2007

0,02%

► keskmisest palgast moodustab EMT Erapaketi võrgusisese kõne 1,95kroonine minutihind.

14

BÖÖRS

ÄP PÄEVA TEGIJA

Sun Microsystems
12.09.

+5,9%

USA börsi tõus sulab nagu

Dollari nõrkus sööb ära USAsse investeerijate kasumi

USA dollari nõrkuse tõttu pole Ühendriikide aktsiad peale 11. septembri terrorirünnakut 2001. aastal kroonidesse arvestatuna tõusnud, vaid on hoopis veidi langenud.

Viimase kuue aasta kokkuvõttes on USA kvaliteetaktiatsi indeks Dow Jones eurodes (ka kroonides) arvestatuna väikeses miinuses, dollarites on indeks samal ajal tõusnud pea 50 protsenti.

Dollar langes eile euro suhtes ajaloo rekordmadalale tasemele, sest investorid arvasid, et USA kaotab kinnisvaraturu probleemidest tulenevalt oma intressi-eelise Euroopa ees. USA keskpanga Föderaalreservi baasintress on 5,25 protsenti ja investorid panustavad sellele, et seda kärbitakse 18. septembril 0,5 protsendipunkti võrra. Euroopa Keskpanka baasintress on 4 protsenti ja arvatakse, et pank võib seda tulevikus tõsta 0,25 protsendipunkti võrra.

USA valuuta nõrgenes eile kuuendat päeva, mis on pikim vastav ajavahemik aprillist saadik. USA Kinnisvarafirmade Liit alandas üleile oma eluasemete müügi prognoosi, kinnitades sellega spekulatsioonide, et Föderaalreserv alandab järgmisel nädalal baasintressi. Dollar nõrgenes ka Jaapani jeeni suhtes, sest peale peaminister Shinzo Abe teadet, et ta astub tagasi, spekulatiivsed, et Aasia saareriigi investorid vähendavad riskantsemaid välisinvesteeringuid.

Dollarilt uus rekordmadal tase

“Ootused, et intressivahe Euroopa ja Ühendriikide vahel väheneb, mõjutab eurot ja dollarit,” ütles Bloombergile Mizuho Corporate Banki asepresident Michiyoshi Kato.

Üks euro käis eile päeva jooksul ära tasemel 1,3890 dollarit (1 kroon = 11,26 dollarit), mis on nõrgem ka eelmisest, 24. juulil saavutatud madaltasemest, 1,3852 dollarit

euro eest. Päeva lõpus maksis üks euro 1,3872 dollarit (1 dollar = 11,28 krooni). Kato sõnul võib dollar nõrgeneda tasemeni 1,39 dollarit euro eest.

“Dollar nõrgenemine sai hoogu juurde, kui valuuta jõudis tasemeni 1,3852 dollarit eurost, sest sellel tasemel oli välja pandud palju automaatseid tehingukorraldusi,” ütles Societe Generale'i valuutadiiler Kenichi Yumoto. Tema sõnul võib dollar nõrgeneda tasemeni 1,392 dollarit eurost.

Viimase aastaga on dollar euro suhtes nõrgenenud 8,3 protsenti, sest Euroopa Keskpank tõstis selle aja sees intressi 4 protsendini, samal ajal kui Föderaalreserv hoidis intressi 5,25 protsendi tasemel, vahendas Bloomberg. Viimase kolme kuuga on dollar nõrgenenud 4,5 protsenti.

Langus süvendab pessimismi

USA olemasolevate eluasemete müük langeb sellel aastal 8,6 protsenti varem prognoositud 6,8 protsendi asemel. Uute eluasemete müük kukub 24 protsenti, võrreldes 18 protsendise langusega möödunud aastal, prognoosib USA Kinnisvarafirmade Liit.

“Kõrge riskiga kinnisvaralaenude ehk nn *subprime*-laenude põhjustatud probleemid püsivad,” ütles DBS Asset Managementi valuutastrateeg Rachana Mehta. “Aasta lõpu poole ootan ma dollarilt edasist nõrgenemist.” USA valuuta võib liikuda 1,35 ja 1,40 dollari vahel euro eest.

Teised eksperdid on dollari suhtes isegi veel pessimistlikumalt meelestatud. Citigroupi analüüsiosakond eesotsas Tom Fitzpatrickuga prognoosib, et USA valuuta võib nõrgeneda 1,455 dollari ni eurost.

Global Insighti peaökonomist Nariman Behravesi aga ennustab, et 2009. aasta lõpuks nõrgeneb dollar euro suhtes 15 protsenti. Selle põhjuseks on Behravesi sõnul USA väliskaubanduspuudujäägi suurenemine. USA kaubanduspuudujääk ulatus juulis 59,2 miljardi dollarini (671 miljardi kroonini).

ÄP VÕRDLU

Dow Jones dollarites ja eurodes viimasel kuuel aastal

► Viimase aastaga on dollar euro suhtes nõrgenenud 8,3 protsenti.

Foto: Bloomberg

Eestlase jaoks pole USA aktsiad pärast terrorirünnakut grammigi tõusnud

► Dow Jonesi tööstuskeskmise indeksi muutus alates 11.09.2001, protsentides

Allikas: Bloomberg, Äripäev

2002

2003

2004

2005

2006

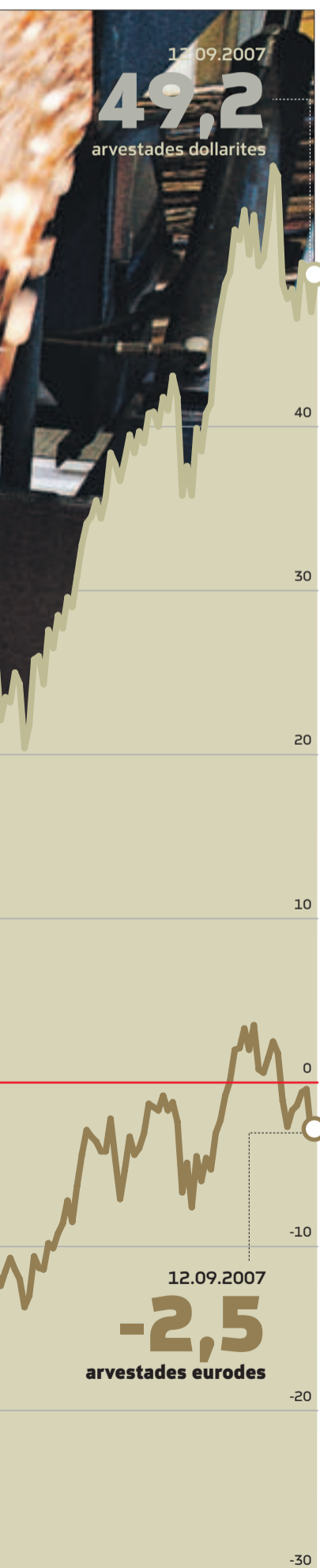
NAFTATÖÖSTUS

Lukoili kasum kasvas 8,4 protsenti

Venemaa suurima eraomanduses oleva naftakompanii Lukoili teise kvartali kasum kasvas 8,4 protsenti ja ulatus 2,52 miljardi dollarini (28 miljardi kroonini). Kasumil aitas kasvada nafta kallinemine, mis ületas eksportimaksude kasvu. Analüütikud olid kasumiks ennus-

tanud keskmiselt 2,45 miljardit dollarit. "Lukoilil on hea positsioon turul ja väikseim võimalus negatiivseteks üllatusteks," kommenteeris Bloombergile tulemusi ING Groepi analüütik Igor Kurinnõ. "Kui te arvate, et nafta hind jätkab tõusmist, siis Lukoil on parim Venemaa aktsia, mida on mõtet osta." Nafta oli Venemaal teises kvartalis viiendiku võrra kallim kui esimeses.

lumi

ÄP KOMMENTAAR

Peamine dollari languse põhjus peitub USA laenu turu probleemides, lisaks kombinatsioon USA majanduse fundamentaalanäitajatest – reedel avaldatud andmete järgi USA töökohtade arv väheneb. Tegemist on üleüldise dollari müümisega. Kui vaadata tuntud dollariindeksit, mis jälgib dollari liikumist kuue peamise valuuta suhtes, siis see kaupleb praegu 15 aasta madalamatel tasemetel. Viimase põhjuseks ongi USA majanduse olukord – turg spekulatsioonid ja krediidikriis tõmbab viimaks alla kogu majanduse. Ettevõtetel on raske senisega sama odavat raha leida, lisaks arvatavad koondamised tulevikus, eriti finantssektoris.

Arvatavasti testitakse kuu või kahe jooksul psühholoogilist 1,4 euro-dollaritaset. Ei tohi unustada ka turu ootust FEDi intresside langetamise osas. Mõned turuosalisel ootavad, et FED langetab intressimäära aasta lõpuks isegi kokku 0,75 punkti võrra. See tähendab, et euro ja dollari lühiajalised intressimäärad muutuvad väga sarnasteks.

Lühiajaliselt võib dollar veel langeda, aga pikaajaliselt tähendab intressimäära alandamine majandusele tuge, seega võib ka dollar pikaajaliselt kosuda.

Darius Gecevicus, Hansabank
Marketsi valuutadiiler

USA dollari kursimuutuse põhjus tuleneb peamiselt investorite visioonidest valuutaturgudel ja USA majanduses toimuvast. Ameerikas oodatakse majanduse jahtumist, millega kaasneb intressitasemete langetamise ootus. Majandusolukorra halvenemine toob tõenäoliselt kaasa ka börside olukorra halvenemise. Investorite ootused madalamatele intressidele ja potentsiaalselt madalamatele aktsiate hindadele toovad kaasa dollari nõrgenemise. Euroopa ametlikud intressid ei ole langustrendis ja finantsurgude rahunedes võib neil olla veel tõusuruumi. Eesti Pangal on USA valitsuse võlakirju ca 10% kogureservidest ja nende valuutarisk on maandatud.

Janno Luurmees, Eesti Panga
finantsurgude osakonna juhataja

ÄRIPÄEVA KOOLITUSED
2007

18.–19. septembril

EFEKTIIVNE AJAJUHTIMINE

Kuidas 24 tunniga ööpäevas edukalt toime tulla?Koolitaja on rahvusvaheliselt sertifitseeritud FranklinCovey' konsultant **Silva Laius**.

Kahepäevase koolituse hind on 8950 krooni (km-ga 10561 krooni).

19.–20. septembril ja 24.–25. oktoobril

KÕNELEMINE – SEE ON IMELIHTNE!

Kuidas muuta oma kõne veenvaks ja meeldejäädavaks?Koolitaja on näitleja, õppejõud ja Invicta treener **Martin Veinmann**.

Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

25.–26. septembril

PERSONALIJUHTIMISE ABC

Mida peaks teadma personalitööst?Koolitaja on **Piret Korol**.

Kahepäevase koolituse hind on 7950 krooni (km-ga 9381 krooni).

26. septembril ja 11. oktoobril

KOOSOLEKUD – MIDA JÄTTA, MIDA VÕTTA?

Kuidas korraldada vaid tõeliselt kasulikke koosolekuid?Koolitajad on Tallinna Ülikooli psühholoogia professor **Mare Pork** ja juhtimiskonsultant **Heiti Pakk**.

Kahepäevase koolituse hind on 9950 krooni (km-ga 11 741 krooni).

3.–4. oktoobril

MEESKONNA EDUKA JUHTIMISE PÕHIMÕTTED

Kuidas kindlustada meeskonna edu?Koolitajad on **Mare Pork** ja **Andres Liinat**.

Kahepäevase koolituse hind on 9950 krooni (km-ga 11 741 krooni).

10. oktoobril

ETTEVÕTTE TULEVIKU PLANEERIMINE

Kuidas maandada äririskid strateegilise analüüsi abil?Koolitaja on tuntud juhtimiskonsultant, ettevõtte Pro Konsultatsioonid juhataja ja EBSi lektor **Mait Raava**.

Koolituse hind on 4500 krooni (km-ga 5310 krooni).

17.–18. oktoobril

EDUKAS KLIENDISUHETE JUHTIMINE

Kuidas kliendisuhete juhtimise abil edu saavutada?Koolitaja **Indrek Saul**.

Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

17. oktoobril ja 24. oktoobril

TEENINDUSJUHI TÕHUSAD TÖÖVÕTTED

Kuidas saab teenindusjuht tagada teenindusmeeskonna edu?Koolitaja on **Mart Raik**.

Koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

→ Täpsemat koolituste tutvustust vaata aadressil www.aripaev.ee/koolitus
Hind sisaldab koolitusmaterjale, lõunasööke ja kohvipause ning üht Äripäeva juhtimisraamatut. Juhul, kui korraga registreerub ühest maksjaettevõttest rohkem kui üks osaleja, on osalemise hind 10% soodsam. Info telefonil 667 0413 või elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee. Registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee, koduleheküljel www.aripaev.ee/koolitus või telefonil 667 0413. **NB!** Kohtade arv on piiratud!

Äripäev

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

→ WWW.ARIPAEV.EE/KOOLITUS

18 BÖRS RAHATURG/KAUBAD

ÄP VALUUTA

USD ▼

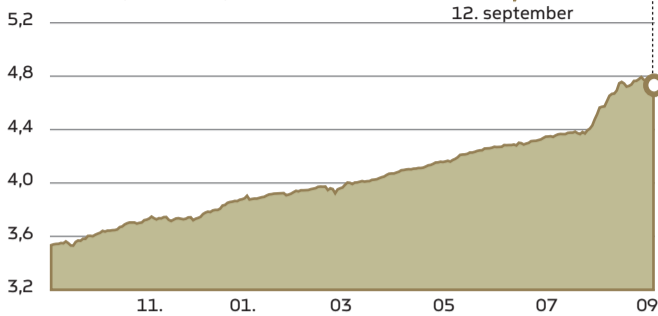
11,29 kr

SEK ▲

1,68 kr

ÄP INTRESS

Euribor (6 kuud)

Robusta hind 9 aasta tipu lähistel

Nafta hind ei näidanud rekordtaseme läheduses nõrgenemise märke eilse OPECi otsuse peale suurendada 0,5 mln barrelit naftatoodangut päevas. Ka Robusta kohvi hind liikus üheksa kuu kõrgeima taseme ligilad.

Robusta kohvi hind oli eile

vaid 1,2 protsendi kaugusel rekordtasemest. Kauplejad spekulatsioonid, et Vietnamis saak võib sel aastal olla prognoositust väiksem.

Saksa firma F. O. Licht kirjutas analüüsis, et oktoobris koristamisele tuleb Vietnamis saak ei pruugi õigel ajal saadaval olla. Robusta novembri- ja detsembri hind kerkis Lon-

donis ühe dollari võrra, 1905 dollari tonnist. Maailma kohvitoodang võib jääda maha tulevaste aastate nõudlusest kaheksa miljoni kotti võrra, prognoosis rahvusvaheline kohviorganisatsioon. See vastaks umbes seitsmele protsendile oodatud 120 mln kotti suurusest nõudlusest.

Romet Kreek

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Sampo Pank	0,25	0,25**	3,85	3,85	3,90	4,00	4,10	4,15	4,15	4,20	1000/5000(4)	
Krediidipank	0,30	-	4,15	4,15	4,20	4,35	4,50	4,65	4,65	4,65	1000/3000(4)	
SEB Eesti Ühispank	0,20	0,25	3,80	3,82	3,85	3,95	4,02	4,10	4,16	4,20	2000*	
Hansapank	0,20	-	-	-	3,65	3,80	3,85	4,00	4,15	4,15	3000	
Tallinna Äripank	-	0,20	4,00	4,00	4,05	4,30	4,70	4,90	4,90	-	1000	
Tallinna Äripank (3)	-	0,20	4,10	4,10	4,15	4,40	4,80	4,90	4,90	-	100 000	
Nordea Pank (6)	kuni 1,70	-	4,25	4,25	4,25	4,40	4,55	4,70	-	-	5000	
Parex Pank	2,00	-	4,40	4,45	4,50	4,60	4,90	5,10	-	-	10 000	
SBM Pank	0,25	0,30	4,45	4,50	4,55	4,65	4,95	5,15	4,80	-	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	4,50	-	4,80	4,95	5,15	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	4,65	-	4,95	5,10	5,25	100 000	
DNB Nord Pank	0,25 (7)	-	4,15	-	4,15	4,30	4,45	4,60	4,60	4,60	5000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						tähtajaline hoius %, EUR					
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta
Sampo Pank	4,80	4,80	4,85	4,85	4,75	4,70	3,65	3,70	3,70	3,80	3,90	3,95
Krediidipank	5,00	5,00	5,00	5,10	5,15	5,20	3,80	3,85	3,90	4,00	4,15	4,20
SEB Eesti Ühispank	4,70	4,71	4,72	4,75	4,78	4,80	3,65	3,68	3,70	3,76	3,82	3,90
Hansapank	-	-	4,75	4,77	4,55	4,60	-	-	3,53	3,62	3,75	3,90
Tallinna Äripank	4,90	4,90	4,90	4,90	4,85	4,75	3,75	3,80	3,80	3,90	4,00	4,05
Nordea Pank (6)	5,05	5,07	5,09	5,17	5,21	5,23	3,75	3,80	3,85	3,95	4,05	4,10
Parex Pank	5,30	5,40	5,50	5,50	5,50	5,50	4,40	4,45	4,50	4,60	4,95	5,10
SBM Pank	4,45	5,15	5,20	5,35	5,45	5,50	4,45	4,50	4,55	4,65	4,95	5,15
DNB Nord Pank	4,85	-	4,90	4,90	-	4,90	3,80	-	3,85	3,90	-	4,05

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 24 999 EEKi ** Juriidiline isik (3) personaalpank, klientidele (4) kontoris (5) intressimakse hoiustamisperioodi lõpus (6) Internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt

Börsikaubad

Kütused Rotterdami sadamates (CIF), USD/t	Värvilised metallid, USD/t 11. sept. seisuga	Väärismetallid, USD tr.oz	Kohv, 12. septembri seisuga
Nafta*	ost	Kuld	Arabica (USC)/lb
77,09	müük	Höbe	Robusta (USD)/t
Kerge kütteoli**	2382,0	12,6600	1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE
688,75-690,75	2382,5	1299,00	Suhkur
Masuu	26700,0	3020,0	valge suhkur(USD/t)
346-348	3016,0	333,50	toorsuhkur (USC)/lb
Bensiin	699-703	Tina	26990
699-703	15150,0	2725,0	9,31
Diislikütus**	707,75-709,75	2725,0	1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE
707,75-709,75	7405,0	7406,0	

Allikas: Bloomberg

12.09.

Eesti Panga kursid

12.09

valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK
Bulgaria lev	BGN	7,999600	Suurbritannia nael	GBP	22,980800
Euro	EUR	15,646600	Sveitsi frank	CHF	9,529490
Leedu lilt	LTL	4,531570	Taani kroon	DKK	2,100760
Läti lilt	LVL	22,336000	Tšehhi kroon	CZK	0,567782
Norra kroon	NOK	1,996570	Ukraina grivna	UAH	2,249850
Poola zlott	PLN	4,145590	USA dollar	USD	11,288600
Rootsi kroon	SEK	1,678690	Venemaa rubla	RUB	0,444207

Arvelduskonto ja reservhoiuse intressid

% päevasaldolt	klient	hõbeklient	kuuld klient
Nordea Pank			
arvelduskonto, eraisikud			
kuni 50 000 EEK	0,15	0,30	0,60
50 000-250 000 EEK	0,25	0,50	1,00
üle 250 000 EEK	0,45	0,85	1,70
reservhoiuse, eraisikud			
kuni 50 000 EEK/kuni 3196 EUR	3,95/3,45	4,25/3,75	4,55/4,05
50 000-250 000 EEK/3196-15 978 EUR	4,05/3,55	4,35/3,85	4,65/4,15
üle 250 000 EEK/üle 15 978 EUR	4,15/3,65	4,45/3,95	4,75/4,25

Pankade ülekandekursid

11.09

Parex Pank	RUB	LTL	LVL	USD	EUR	SEK
ost	0,4419	4,5179	22,2730	11,2743	15,6466	1,6715
müük	0,4464	4,5451	22,4070	11,3535	15,6466	1,6815

Pankade kontaktandmed

SEB Eesti Ühispank Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
Hansapank Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank Hobujaama 4, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201
 e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
SBM Pank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
Parex Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: parex@parex.ee
Balti Investeeringute Grupp Pank Rütüti 23, Tartu, tel 668 1888, faks 737 7581, e-post: big@big.ee, www.hoius.big.ee
DNB Nord Pank Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbnord.ee, www.dnbnord.ee

Maakonna arengukonverentsid

- Lääne-Viru maakond
25. september, Jäneda mõis
- Ida-Viru maakond
26. september, Jõhvi Kontserdimaja
- Harju maakond
27. september, Rae Kultuurikeskus

Teemad ja esinejad:

Ettevõtja lootused ja hirmud
Lauri Tammiste, Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium või Natalja Viilmann, Eesti Pank

Teadmistepõhine äri
Erik Puura, Tartu Ülikooli Tehnoloogiainstituut

Ideid läbilöögiks
Linnar Viik, IT Kolledž

Eetilise äri lõpp ja JOKKi algus
Taivo Ruus, Advokaadibüroo Ruus, Koch ja Vabamets

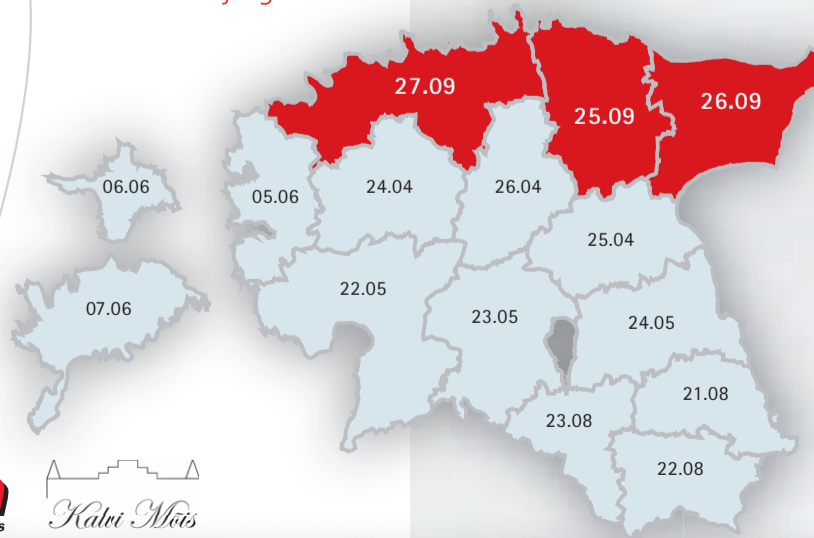
Vestlusring kuumal teemal

Ettevõtete TOPi väljakuulutamise ja autastamine

Registreerimine ja info telefonil 667 0237 või veebiaadressil www.aripaev.ee/seminar

Konverentsi hind 1300 krooni (km-ga 1534 krooni). Mitme osaleja registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10 %.

Arengukonverentsid toimuvad järgmiselt

Hea maakonna ettevõtja

Äripäev on juba kuus aastat Eesti maakondade parimad ettevõtjad välja selgitanud ja neid tunnustanud.

Taas tuleme külla igasse maakonda, et kohalikele ettevõtjatele esile tõsta ning lähiaastate arengusuundadest rääkida.

Oleme kummutanud müüdi, et ettevõtjate toimib ja on võimalik vaid pealinnas või selle ümbruses. Tegutseseks on vaja lihtsalt tahtmist ja julgust.

Pane arengukonverents oma kalendrisse kirja juba täna.

Igor Rõtov
Äripäeva peadirektor

Äripäev maakonnas

2007

Äripäev

Koolitaja: Piret Korol

↓ **ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS KORRALDAB**

25.–26. septembril 2007 Uniquestay Tallinn hotellis KOOLITUSE:

PERSONALIJUHTIMISE ABC

Mida peaks teadma personalitööst?

Koolitus

- ... käsitleb personali planeerimise ja halduse põhimõtteid;
- ... aitab mõista personalijuhi rolli organisatsioonis ja personalitöö võimalusi;
- ... annab praktilised teadmised töötajate valikuks, arendamiseks ja motiveerimiseks ning töö analüüsiks;
- ... õpetab orienteeruma tööseadustikus;
- ... annab oskuse maandada tööandja riske eduka personalijuhtimisega;
- ... on suunatud inimestele, kes vajavad baaskoolitust personalitööst – on personalitöoga alles alustanud või tegelevad sellega muu töö kõrvalt.

Koolituse lõpus saab iga osaleja kaasa raamatu "Karjääri keerdtrepp".

Koolitaja on **Piret Korol**.

- Täpsemat kava vaata aadressil www.aripaev.ee/koolitus
- Kahepäevase koolituse hind on 7950 krooni (km-ga 9381 krooni). Juhul, kui korraka registreerub ühest maksjaettevõttest rohkem kui üks osaleja, on osalemise hind 10% soodsam, 7155 krooni (km-ga 8443 krooni). Info telefonil 667 0413 või elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee. Registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või telefonil 667 0413.
- **NB! Kohtade arv on piiratud.**

→ [WWW.ARIPAEV.EE/KOOLITUS](http://www.aripaev.ee/koolitus)

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

ÄRIPÄEVA SEMINAR

Äripäev

Mari Toomsoo, patentdivolinik

Kõik intellektuaalomandist!

Kellele kuulub intellektuaalne omand ja kuidas seda kaitsta? 3. oktoobril Radisson SASi hotellis

Kuidas ja millal tekib õiguskaitse kaubamärgile?

Mari Toomsoo, patentdivolinik

- Kaubamärgi olemus ja funktsioonid
- Missugused tähised vastavad kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõudele?
- Mida hõlmab kaubamärgiomaniku ainuõigus?

Mida teha domeeni- ja ärinime ärandamise korral?

Ants Nõmper, vandeadvokaat

- Domeeninimede liigid ja taotlemise kord
- Ärinimele esitatavad nõuded ja eksitavad ärinimed
- Muude äritegevuses kasutatavate tähiste kaitse võimalused

Missugused intellektuaalse tegevuse tulemused on kaitstavad tööstusdisainilahendusega?

Mari Toomsoo, patentdivolinik

- Kuidas ja millal tekib õiguskaitse toote väliskujundusele?
- Mida hõlmab autori õigus ja tööstusdisainilahenduse omaniku õigus?
- Õiguste kuuluvus töölepingu ja töövõtulepingu puhul, õiguste üleminek teiste lepingute alusel

Missugused intellektuaalse tegevuse tulemused on kaitstavad patendi ja kasuliku mudeliga?

Mari Toomsoo, patentdivolinik

- Kuidas ja millal tekib õiguskaitse leiutisele?
- Mida hõlmab autori õigus ja omanikud ainuõigus?
- Õiguste kuuluvus töölepingu ja töövõtulepingu puhul, õiguste üleminek teiste lepingute alusel

Kuidas kaitsta ideid ja ärisaladusi?

Ants Nõmper, vandeadvokaat

- Milline konkurents on lubatud ja milline keelatud kõlvatu konkurents?
- Andmebaaside kaitse eriregulatsioon

Kuidas ja millal tekib autoriõigus?

Mari Toomsoo, patentdivolinik

- Missugused intellektuaalse tegevuse tulemused on kaitstavad autoriõigusega?
- Isiklikud ja varalised autoriõigused
- Autoriõiguste kuuluvus töölepingu ja töövõtulepingu puhul, õiguste üleminek teiste lepingute alusel

Kuidas maksustatakse intellektuaalomandi tehinguid? Monika Sehver, vandeadvokaat

- Kuidas maksustatakse intellektuaalomandi tehinguid tulumaksuga?
- Kuidas maksustatakse intellektuaalomandi tehinguid käibemaksuga?

Ants Nõmper, vandeadvokaat

Esinejad on Advokaadibüroost Raidla ja Partnerid

Seminari hind kuni 26.09.2007 registreerumisel 2792 krooni (km-ga 3294,50 krooni). Hiljem registreerujatele 3490 krooni (km-ga 4118,20 krooni). Mitme osaleja registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10%. Info telefonil 6670 237 Oksana Orav ja veebiaadressil www.aripaev.ee/seminar

Radisson SAS
HOTELS & RESORTS

TEHNIKA

| IT-lahendused | seadmed | nõuanded |

Uus Notes suudab asendada ka

Notes on ulatuslikult laiendatav

Uus versioon IBM Lotus Notes ja Domino tarkvarast võib muuta selle koostöövahendite komplekti atraktiivsemaks ka väikestele ettevõtetele.

Eelmisel nädalal jõudis müüki kaheksas versioon IBMi suhtlustarkvara serverist ja rakenduste platvormist Lotus Domino ning selle klientid Notes, millesse on uuendusena lisatud tekstiredaktor, tabelarvutus- ja presentatsiooniprogramm.

Tihti võib kuulda, et IBMi tarkvara on mõeldud just suurtele ettevõtetele. IBM Lotuse Balti riikide müügijuht Kalle Immato rääkis aga, et Lotus tarkvara ei ole suunatud ühelegi ettevõtetetüübile.

"Tänu skaleeruvusele võib seda kasutada näiteks 10 inimesega organisatsioon ja samuti sobib see 340 000 töötajaga ettevõttele, nagu näiteks IBMile," selgitas ta.

Lotuse tarkvara olemust näitab hästi tööik, et tarkvara, mis võiks hallata konkurentsivõimelise hinnaga väikeettevõtte suhtlust, suudab ühendada ligi 3000 töötajaga ettevõtte kommunikatsiooni, dokumen-

▶ Eesti Energia töösuhete ja infosüsteemide arendusjuhi Ljudmilla Ternikova (paremal) arvates pole Lotus Notes kindlasti pelgalt e-posti programm, vaid ka vahend suhtlemiseks vajalike andmebaasidega ja dokumendihalduseks ning muuks.

Foto: Maris Ojasuu

dihalduse ja pärida arendatud lisarakenduste abil ka kõik vajaliku andmebaasidest.

Eesti Energias alustati Notes 4.6 versiooni kasutamist 1998. aasta suvel. Sealne töösuhete ja infosüsteemide arendusjuht Ljudmilla Ternikova rääkis, et esialgu kasutati seda e-posti saatmiseks ja vastuvõtmiseks. Hiljem muutus see tõsisemaks töövahendiks.

"Kuna meil on hästi suur or-

ganisatsioon, on meile oluline, et paberimajandust oleks vähem. Lotuse elektroonilise dokumendihaldusega oleme tööd väga palju lihtsustanud," selgitas ta.

Kontoritöötarkvarana on Eesti Energias siiski kasutusel Microsoft Office. Plaani Microsofti tooteid hüljata veel pole.

Kaheksandat versiooni Notesist on vanem süsteemidministratoor Katrin Millner

küll proovinud, kuid uue versioonile minnakse üle alles järgmisel majandusaastal.

Üks suur konkurent IBM Lotus tarkvara perekonnale on Microsofti pakutav Exchange ja seda laiendav tarkvara.

Norby Telecom OÜ tegevjuhi Oleg Shaikovsky arvates on Lotus Domino iseenesest keerulisem, ent samas funktsionaalsem toode kui Exchange. "Samuti on Lotuse spetsia-

liste Eestis selgelt vähem kui Exchange'i tundjaid," arvas Shaikovsky. Lotust tundvate IT-meeste palganumbrid on ka suuremad.

Lotuse tarkvara kasuks töö Shaikovsky aga välja tööga, et see on platvormist sõltumatu – nii kliendi kui ka serveri puhul ei ole vaja kindlat tüüpi alustarkvara, sobib nii Linux, Windows kui ka teised.

ÄP TASUB TEADA

Lotus Domino pakub laia funktsionaalsust

Karbist võetuna saab litsentsiomanik kasutada alljärgnevaid funktsioone ja valmis rakenduste malle:

- ▶ e-post
- ▶ kalender ja grupikalender, ressursside haldamine
- ▶ kontaktide haldus
- ▶ personaalne dokumendibaas
- ▶ *blogging*
- ▶ diskussioonibaasi mall
- ▶ dokumendibaasi mall
- ▶ viidete baasi mall
- ▶ *instant messaging*
- ▶ infovood (RSS)
- ▶ ODF-standardile vastavad tabelarvutus, tekstitöötlus ja presentatsiooni tööriistad
- ▶ sisseehitatud veebilehitseja
- ▶ sisseehitatud otsimismehhanism
- ▶ *offline*-is töötamise võimalus
- ▶ proaktiivsed monitoorimise vahendid administraatoritele
- ▶ *antispam*-funktsioon
- ▶ firma poliitikale vastavad administreerimise ja konfigureerimise vahendid
- ▶ tsentraliseeritud versiooni-uuenduste installeerimine
- ▶ tagasiulatuv toetus
- ▶ PKI-I (PKI – Private Key Infrastructure) põhinev turvalahendus
- ▶ Domino server võib ühtlasi toimida kui veebiserver
- ▶ Domino server täidab ettevõtte kasutajahalduse funktsioone (*directory services*)
- ▶ rakenduste väljatöötamise vahendid

Majandustarkvara TAAVI

PALK

PÕHIVARA

REISID

TÖÖAJARVESTUS

FINANTS

LEPINGUD

PERSONAL

LADU

TÄITUR

KLIENDIHOLDUS

EELARVE

www.taavi.ee, info@taavi.ee

Turu plats 5/7-17, 11611 Tallinn
tel 6 800 855, mobiil 56 800 855

MIDESKO

DEVELOP

KONTORITEHNIKA MÜÜK, HOOLDUS, TARVIKUD

2007 UUDISTOODE!

DEVELOP ineo 163/213

Koopiamasin, võrguprinter, võrguskanner, faks (lisa)

- 16 lk/min (ineo 213 - 21 lk/min)
- paberiformaat A6 - A3
- ZOOM 25-400%
- resolutsioon kuni 1800x600 dpi
- SCAN-to-E-mail/FTP/TWAIN/NetworkTWAIN
- 250-leheline paberikassett (kuni 4 lisakassetti)
- elektrooniline sorteerimine
- USB 2.0, Ethernet 10/100 (lisa)
- lihtne ja mugav haldus läbi võrgu
- eriti kasutajasõbralik valgustusega juhtpaneel
- automaatne kahepoolne kopeerimine, printimine ja skaneerimine (lisa)
- soovituslik igakuine trükkimaht kuni 16 000 lk
- toonerikulu vaid 4 senti ühe A4 lehe peale

15 555.- EEK

Rendi kuumakse alates 350.- EEK
hind koos käibemaksuga

+ PAINDLIKUS

+ SÄÄSTLIKUS

+ SAKSA KVALITEET

www.midesko.ee info@midesko.ee +372 65 000 62

ÄP TSITAAT

Number võib kelle küll tunduda, kuid tegelikult on kõik hästi.

Peeter Marvet, tehnokratt, Eesti langemise kohta e-valitsuste pingereas

E-RIIK
Eesti kukkus e-valitsuste pingereas

Eesti langes aastaga maailma e-valitsuste pingereas umbes sada kohta, selgus USA Browni ülikooli korraldatud uuringust. Kui 2006. aastal hinnati samas uuringus Eesti riigiasutuste veebikülgede kasutajasõbralikkust 198 riigi võrdluse

ses 25. koha vääriliseks, siis tänava suvel hinnati Eesti e-valitsus 118.–132. koha vääriliseks. Pingerea tipus on Lõuna-Korea, 2. kohal on Singapur ja 3. kohal Taiwan. Eestiga sama kohta jagavad Albaania, Angola, Barbados, Kongo DV, Gambia, Haiti, Iraak, Kõrgõzstan, Mikroneesia, Mongoolia, Mosambiik, Niue, Samoa ja Sri Lanka.

ÄP NUMBER

25

▶ aastat tagasi loodi esimene arvutiviirus. See oli ohutu – koopers ennast arvutist arvutisse ning kuvas luuletusi.

Office'i tarkvara

ÄP KOMMENTAAR

Me hindame IBMi kui konkurenti väga kõrgelt, kuid samas on toetus Microsofti toodetele Eesti turul palju tugevam. Selle taga on meie lai partnervõrk ning selgelt parem tootetugi.

Samas ei pane Lotus Notesi uus versioon ilmselt Microsoft Exchange'i kasutajaid mõtlema platvormi vahetamisele. Üldiselt näitab kogemus, et ettevõtteid ei vaheta grupitöötarkvara väga kergekäeliselt – kes on korra juba platvormi valinud, see jääb sellele ka truuks.

Eestis on meilikliendina reeglina kasutusel Microsoft Outlooki, mida võib siin pidada de facto standardiks.

Uus Lotus Notes laiendab kindlasti senist Lotus Notes Domino platvormi (tekstitöötlus, kohaloleku info kuvamine). Samas tundub, et mõned uued funktsioonid on sisse toodud pigem turundusstrateegiast kui kasutaja nõudlusest lähtudes. On hea, et ühilduvus Microsoft Office'i paketi on tagatud. Nii Microsoft kui ka IBM püüavad tuua grupitöövõimalusi inimestele lähemale.

Kaspar Hanni, Microsoft Eesti, suurl klientide müügijuht

Lahenduse kogumaksuse hindamise juures tuleb arvesse võtta paljusid tegureid, nagu riistvara vajadus, versioonivahe tuste maksumus, ostetud litsentsides sisalduv funktsionaalsus, viiruse ja tõrkekindlus ning litsentseerimispoliitika.

Domino halduse on Eesti firmad tavaliselt majasiseselt lahendanud, kuid on ka outsource'i näiteid, kus riistvara majutatakse teenust pakkuva firma juures ja Dominot administreerib keegi kolmas kaugelt.

Suur hulk Lotus Domino funktsionaalsust tuleb Microsofti puhul eraldi toodetena juurde osta, näiteks proaktiivsed jälgimisvahendid, rämpsposti filtrid jmt, mis Microsofti puhul nõuavad tihti eraldi riistvara.

Sama kehtib kasutajale võimaldatud funktsionaalsuse kohta. Pean silmas Lotus Notesis sisalduvaid ODF-standardile vastavaid tekstiredaktori, tabelarvutuse ja presentatsiooni vahendeid. Exchange 2007 kliendiks on Outlook 2007, mille saab, kui osta eraldi Office 2007.

Kalle Immato, IBM Eesti, Lotuse tarkvara Baltimaade müügijuht

ÄP NUMBER

2175

▶ krooni maksab alla 1000 töötajaga ettevõtjale üks IBM Lotus Domino Collaboration Expressi litsents, mis annab õiguse kasutada ühel arvutil Notesi klientprogrammi ja Domino serveritarkvara. Hinnas sees on ka 12 kuud kasutajate.

ÄP LOE ÄRIPÄEVAST

"Exchange 2007 pakub uusi omadusi"
▶ 30. august

ÄP LOE VEEBIST

▶ www.microsoft.com/exchange
Sellelt Microsofti leheküljelt leiab case study'sid ja litsentseerimisinfot ning ülevaate nõuetest, võimalustest ning teistest programmide, mille abil on võimalik Exchange'i funktsioone laiendada.
▶ www.ibm.com/software/lotus/notesanddomino
Sellelt IBMi kodulehelt leiab lisainfot uute Lotuse toodete, Notesi ja Domino kohta, seal võib alla laadida ka prooviversioone.

PARIM HIND EESTIS!

ego | järelmaks

SanDisk Sansa m250

- mängib MP3/WMA-d ja DRM WMA-d
- mahutab 480 MP3 (32 tundi)
- 960 WMA (64 tundi)
- sissehitatud diktofon
- kuni 19 tundi taasesitust
- kaal 20g

Tavahind 950.-
2GB MÄLU

690.- HULL HIND!

Digikaamera Olympus SP-550UZ

Üksaar 18x zoom loob kaugel asuvad pildistatavad objektid lähedale ja nüüd ei jää Sul üksi hea pilt tegemata. Lainurkobjektiiv ei näe ja püüab pildile rohkem ka lähedalt pildistades.

18x OPTILINE ZOOM pildistabilisaatoriga

- resolutsioon 7.1 MP
- 18x optiline zoom optilise pildistabilisaatoriga (28 - 504mm 35mm ekv.)
- supermakro kuni 1cm

Tavahind 7999.-
SUPERHIND! SÄASTA 2049.-!

Kuumakse 297.- Sissemaks 0%, 24 kuud

UUS! Digikaamera Pentax E40

- Resolutsioon BMP
- 8x optiline zoom
- Salvestab videt heliga
- Automaatne näoluvastuse funktsioon võimaldab paremaid fotosid inimestest
- Digitaalne pildistabilisaator
- 2,4" TFT ekraan

8 MPI

SAADAVAL AINULT K-ARVUTISALONGIS!

Tavahind 2999.-
1999.- SÄASTA 1000.-!

Kuumakse 297.- Sissemaks 0%, 24 kuud

Eesti soodsaim järelmaks + TASUTA kuni 1000 kroonine Novatours'i sooduskaart!
Kui ostad K-Arvutisalongist tooteid järelmaksuga vähemalt 9990 krooni eest, saad TASUTA 1000 kroonise Novatours'i sooduskaardi.
Ostes tooteid järelmaksuga 2000 kuni 9989 krooni eest, saad TASUTA 500 kroonise Novatours'i sooduskaardi. Kampania tingimused leia www.k-arvutisalong.ee!

15,4"

1GB MÄLU

120GB KÕVAKETAS

SÕRMEJÄRJE LUGEJA

9990.- Tavahind 14990.-

Kuumakse 498.- Sissemaks 0%, 24 kuud

Lenovo 3000 N100 SAADAVAL AINULT K-ARVUTISALONGIS!

Intel Centrino Duo kaheuumaline protsessor T2080, 1GB mälu, 120GB kõvaketas, integreeritud sõrmejäljega, 4 in 1 mälukaardilugeja, DVD kirjutaja, kuni 224MB integreeritud Intel Graphics Media Accelerator 950 videokaardi, 15,4" TFT libarView laekraan, WiFi, Bluetooth, võrgukaart, modem, 24-toll Realtek High Definition Audio helikaart, 3xUSB 2.0, 1xFirewire, 1xVGA, TV-väljund S-Video, 6 elemendiga Li-ion aku, kaal 2,99kg, MS Windows Vista Home Premium, MS Works 8.0, Symantec Norton Internet Security 2007 (60p).

895MB GeForce Go 7400 videokaardi

2GB MÄLU

13990.- Tavahind 16990.-

Kuumakse 481.- Sissemaks 0%, 36 kuud

HP Pavilion dv6450 SAADAVAL AINULT K-ARVUTISALONGIS!

Intel Centrino Duo kaheuumaline protsessor T2130, 2GB mälu, 160GB kõvaketas, LightScribe DVD kirjutaja, 895MB Nvidia GeForce Go 7400 videokaardi (128MB eraldiseisev videomälu), 15,4" WXGA HD BrightView laekraan, WiFi, Bluetooth, võrgukaart, modem, kvaliteetsed Altec Lansing kõlarid, puult, S-PDF, veebikaamera mikrofoniga, 5in1 mälukaardilugeja, TV-väljund, 3xUSB 2.0, Firewire, 1xVGA, 6 elemendiga Li-ion aku, kaal 2,99kg, MS Windows Vista Home Premium, MS Works 8.0, Symantec Norton Internet Security 2007 (60p).

SAADAVAL AINULT K-ARVUTISALONGIS!

OFFICE VALMIDUS

2GB MÄLU

320GB KÕVAKETAS

256MB GeForce 8400GS

WINDOWS VISTA

7490.- Tavahind 9990.-

Kuumakse 374.- Sissemaks 0%, 24 kuud

Arvuti Ordi House Special

Protsessor Intel Pentium DualCore E2140, Intel 945P kiibistik, 10-kaardi lugeja + 9 in 1 mälukaardilugeja, 2GB DDRII mälu, kõvaketas 320GB SATA II, videokaart 256MB GeForce 8400GS, TV-väljund, DVI väljund, 20x DVD kirjutaja, võrgukaart, 6 kanaliga helikaart, väike toiteplokk 400W, 12cm jahutusega, USB 2.0 ja audio portid, espaneel, EST paigutusega klaviatuur, Logitech optiline hiir, hirmemat MS Windows Vista Basic, BioDefender viirusetõrje (1a.), Eesti-inglise sõnaraamat, MS Office valmidus (60p, prooviversioon).

K - Arvutisalong®
www.k-arvutisalong.ee

Tallinn: Gonsiori tn 14, tel 6613085, E-R 10-18, Rocca al Mare Kaubanduskeskus (Paldiski mnt 102), tel 6659117, E-P 10-21, Kristine Kaubanduskeskus (Endla 45), tel 6650591, E-P 10-21, Sõpruse pst 237/239, tel 6545365, E-R 10-18, L 10-15, Kaubanduskeskus Mustikas (Tammisaare tee 116), tel 6979639, E-P 10-21, Torupilli Selver (Vesivärava 37), tel 6766822, E-P 10-21, Ülemiste Kaubanduskeskus (Suur-Sõjamee 4), tel 6034704, E-P 10-21, Siikupilli Kaubanduskeskus (Tartu mnt 87), tel 6332949, E-P 10-21, Järve Kaubanduskeskus (Pärnu mnt 234/238), tel 6140369, E-P 10-21, Mustamäe tee 44a, tel 6559788, E-R 10-20, L-P 10-18, Mustakivi Prisma (Mustakivi tee 17), tel 6340016, E-P 10-21, Maarja 3, tel 6560696, E-R 10-20, L-P 10-19; Narva: Kaubanduskeskus Fama (Tallinna mnt 19C), tel 3566408, E-P 9-20; Jõhvi: Kaubanduskeskus Tsentraal (Kesk-väljak 4), tel 3370291, E-R 10-19, L 10-16; Rakvere: Ekspresspunkt (Koidula 5), tel 3277242, E-R 09-18, L 10-15; Rapla: Tallinna mnt 50A, tel 4737054, E-P 9-20; Tartu: Lõunakeskus (Ringtee 75), tel 7315543, E-P 10-21; Lõunasaar (Ringtee 75), tel 7315541, E-P 10-21; Raatuse Kaubamaja (Raatuse 20), tel 7402751, E-P 10-21; Kaubanduskeskus Eaden (Kaldja 1c), tel 7402521, E-P 10-21; Tartu vana Kaubamaja (Ria tn 22A), tel 7343496, E-R 10-20, L-P 10-18; Viljandi: Vaksali 11, tel 4336673, E-P 9-20; Männimäe Selver (Ria mnt 35), tel 4344977, E-P 10-20; Valga: Valge Selver (Raja 9), tel 769454, E-R 10-19, L-P 10-16; Võru: Kooli 2, tel 7828025, E-P 9-20; Pärnu: Kaubamajakas (Papiniidu 810), tel 4455934, E-P 10-21; Kuressaare: Saare Selver (Tallinna mnt 67), tel 459460, E-P 10-21; www.k-arvutisalong.ee; Tell fotod interneti teel: foto.k-arvutisalong.ee
Pakkumine kehtib kuni kaupajätkub. Kõik pildid on illustriitsed. K-Arvutisalong jätab endale õiguse kõiki hindu muuta.

noom

noom - ettevõtte majandustarkvara

www.noom.ee

Astronoomiliste Kassasüsteemide OÜ

Raatuse 20, Tartu, telefon/faks 744 1550, Laki 12, Tallinn, telefon/faks 656 3204 info@noom.ee

Uudised Kulbertist!

Võimekas dataprojektor EPSON EMP-X5 **9 990.-**

Väike personaalne tindiprinter EPSON STYLUS D120 (37 lk/min) **1 695.-**

kulbert SELGE PILI TEHNIKAST

www.kulbert.ee

Kulbert AS | Sirge 4 | 10618 Tallinn | 671 8160 | info@kulbert.ee

KEEMIA TOP

| edukamad ettevõtted | keemiatööstuse ülevaade |

koht	firma nimi	tegevusvaldkond	tegevjuht	põhiomanikud	käive 2006 tuh kr	kasum 2006 tuh kr	punkte
1.	Henkel Makroflex AS	ehituskeemiatoodete arendamine, tootmine, turustamine; ühekomponentsed PU-vahud, hermeetikumid ja ehitusliimid	Sirje Aal	Henkel CEE 100%	941 979	111 632	18
2.	Krimelte OÜ	aerosoolpudelites ehitusmontaaživahu ja ehitussilikonide tootmine	Alar Salum	J. Paeväli, J. Puusaag 25,5%	755 687	82 275	24
3.	Elme Messer Gaas AS*	tööstuslike ja meditsiiniliste gaaside tootmine	Raimond Morgenson	Messer Group GmbH, BLRT Grupp AS 50%	105 672	42 707	47
4.	Kiviõli Keemiatööstuse OÜ*	põlevkiviõlide, bituumensideainete tootmine	Robert Karpelin	T.R. Tamme Auto OÜ 99%	273 491	46 936	51
5.	Tikkurila-Vivacolor AS*	laki- ja värvitoodete tootmine	Mikko Juhani Jalovaara	Tikkurila Paints OY 100%	326 234	33 917	51
6.	ESTKO AS	puhastusainete tootmine (tööstus-, kodu- ja autokeemia)	Hainer Õunapuu	Trans Meri AS 85%	40 536	6 440	53
7.	ES Sadolin AS*	värvide, lakkide, liimide tootmine	Rein Reile	Akzo Nobel Coatings OY 90%	785 394	91 540	55
8.	Velsicol Eesti AS*	kemikaalide tootmine	Tatjana Bondarenko	Velsicol Chemical Corporation 100%	550 158	27 689	56
9.	Mayeri Industries AS	tarbe- ja puhastuskeemia toodete arendamine, tootmine	Imre Freiberg	Tabi Invest OÜ 100%	47 696	4 995	60
10.	Orica Eesti OÜ**	keemiatööstus	Urmas Rägo	Sprengstoff-Verwertungsgesellschaft mbH 65%	201 916	59 467	61
11.	Eskaro AS	kodu- ja ehituskeemiakaupade, lakkide ja värvide tootmine	Eduard Štivelman	ei avalda	181 816	15 574	62
12.	Chemi-Pharm AS ²	desinfektsiooni- ja puhastusvahendite tootmine	Ruth Oltjer	Chemi-Pharm Ltd, Ruth Oltjer	26 615	2 614	68

Keemiatööstus toob raha

Vanad tehased võidakse sulgeda

Äp
Henrik Aavik
henrik.aavik@aripaev.ee

Eesti keemiatööstus on suunatud eksporti, kuna koduturg on liiga väike. Karmis olusvõitluses piiravad edu karmistuvad euronõuded, bürokraatia ning välismaiste hiidude konkurentsieelised.

Eesti Keemiatööstuste Liidu juhatuse esimehe Eke Roo sõnul on keemiatööstus meil suunatud riigist välja.

“Turgudest ei maksa Eesti võtmest rääkida – siia turule midagi toota on mõttetu. On lähiaja küsimus, kui palju jääb selliseid firmasid, kes toodavad ainult Eesti turu jaoks. Sellist koduturgu, nagu on Saksamaal, Eestis paraku ei ole. Ka lätlased ja leedukad ei osta meelsasti eestlase käest.”

Mastaabid on erinevad

“See kõik on näha ka statistikas – realiseerimise netokäibest läheb Eesti keemiatööstusest 80 protsenti ekspordiks,” täiendab Eesti Keemiatööstuste Liidu tegevdirektor Hallar Meybaum.

“2006. aasta mahud keemiatööstuses on üldsummas 6,43 miljardit krooni. Samas – hiljuti olin seminaril, kus üks firma teatas, et ta ei ole suur ettevõtte, nende aastakäive on vaevalt 1,2 miljardit eurot. See on mitu korda suurem kui kogu Eesti keemiatööstuse aasta-

käive kokku. Siit on näha mastaabid.”

Eke Roo sõnul ei ole Eesti keemiatööstusel keskonnalaaseid probleeme, Eesti keemiatööstus ei saasta.

“Keemiatööstus on ilus, puhhas ponks poiss! See tööstus haru on nii kõvasti reguleeritud, et väikesed ettevõtted siin vastu ei pea, nad kaovad ära. Seepärast ei ole meie valdkonnas ka gaselle. Keemiatööstuse ettevõtte peab ülal pidama täismassiivset bürokraatia aparati, inimesed peavad olema spetsialistid ohutuse ja masinate alal.”

Meybaumi sõnul oli keemiatööstus Euroopa Liidus reguleeritud 47 seadusandliku aktiga, nüüd on need siiski kokku viidud üheks. Näitena toob ta Saksamaa, kus keemiatööstus on maailma võimsaim. “Seal rakendatakse sama seadusandlust, mis on Eestis. Mastaabi vahe on tohutu, aga koormus firmale ja kõik nõuded on ühesugused.”

Roo sõnul võiks Eesti keemiatööstuse tulevik olla näiteks selline, et toodetakse keemilist ainet, mille kilogramm maksab 150 dollarit.

“See aga tähendab, et keegi nuputab selle välja. Kallis toode on ka näiteks polüuretaan, ning selle müüjad ka TOPI ära võitsid. Kuigi midagi silmapaistvat ei ole siit esialgu võrsunud, meil siiski tehnikaülikoolis patentidega pusitakse. Innustavaid ja positiivseid näited kahjuks veel ei ole.”

Äp NUMBER

30.11

▶ alates on keemiatööstuse ettevõtted kohustatud kasutama parimat võimalikku tehnoloogiat.

“Oleme saanud küll suuri investeeringuid, kuid keegi ei too siia oma infot. Arenduskeskused jäävad ikka mujale riikidesse, meile tuuakse vaid tööd. Mõistus hoitakse ikka kodus, kõik firmad on mingil määral lojaalsed oma riigile,” tõdeb ta.

Seadused ahistavad

Seoses Euroopa seadusandlusega on oodata muutuseid. “Vanad keemiatööstuse ettevõtted pannakse lihtsalt kinni. Eestis on saja tuhande tonni tootmisega Nitrofert, kuhu omanikud ilmselt enam investeerida ei kavatse. Eesti riik on võtnud omale sellised kohustused Euroopa Liidu ees, et tema ettevõtted peavad rakendama parimat võimalikku tehnoloogiat.”

“Vahe on selles, et Euroopa Liidu ettevõtted on neid investeeringuid teinud viimase viiekümne aasta jooksul. Eesti peab selle kvalitatiivse hüppe tegema kohe. Selline investeerimine on lootusetu üritus,” ohkab Eke Roo.

▶ Eke Roo ja Hallar Meybaum leiavad, et Eesti on võtnud omale liiga palju kohustusi Euroopa Liidu ees.

KEEMIA TÖÖSTUSE TOP 23

Äp TSITAAT

Oleme riik, kus toodetakse maailmas tõenäoliselt kõige rohkem ühekomponentset polüuretaanvahtu aerosoolpudelis ühe inimese kohta.

Jaan Puusaag, Krimelte juhatuse esimees

Äp METOODIKA

► Edetabelisse pääsemiseks peab ettevõtte keemiatööstusala tegevus olema käibest vähemalt 15%. Samuti peab ettevõtte olema tegutsenud kahel järjestikusel täismajandusaastal.

► 2006. aasta TOPi koostamiseks tellis Äripäev justiitsministeeriumi registrikeskusest 2005. a majandustulemus-

te põhjal valdkonna suurimate ettevõtete andmed. Andmed saadeti ettevõtetele kontrollimiseks ja paluti neid täiendada 2006. aasta majandusnäitajatega. Arvutustes osalesid kõik ettevõtted, kes saatsid TOPi koostamiseks vajalikud finantsnäitajad.

► Ettevõtted seatakse pingerritta 6 näitaja põhjal: müügi-

tulu 2006, selle kasv võrreldes 2005, maksueelne kasum 2006, kasumi kasv võrreldes 2005, rentaablus 2006 ja omakapitali tootlikkus 2006.

► Ettevõtted reastatakse iga näitaja põhjal, iga koht järjestuses annab vastava arvu punkte. Kuue tabeli punktid liidetakse. Võidab kõige vähem punkte kogunud ettevõtte.

Kui ettevõtet TOPis ei ole:

► Ettevõttel pole olnud aktiivset majandustegevust kahel täielikul majandusaastal (2005–2006).

► Puudusid mõned finantsnäitajad – edetabelisse pääsemise eelduseks on müügitulu, maksueelse kasumi ja omakapitali avaldamine 2005. ja 2006. aasta kohta.

Äp EDETABEL

Keemiatööstuse ettevõtted 2006. aastal

koht	firma nimi	tegevusvaldkond	tegevjuht	põhiomanikud	käive 2006	kasum 2006	punkte
13.	Solis BioDyne OÜ*	biotehnoloogilises tööstuses kasutatavate valkude jm bioproduktide tootmine	Olev Kahre, Agu Artma	ei avalda	5 257	1 149	82
14.	Nitrofert AS*	mineraalväetiste (ammoniaagi, ammoniaagivee ja karbamiidi) tootmine, maagaasi ümbertöötlemine	Aleksei Nikolajev	Balmat Holdings Limited 100%	834 197	36 901	83
15.	VKG Resins AS	sünteesvaikude ja formaliini tootmine	Imre Saks	Viru Keemia Grupp AS 100%	147 223	1 573	88
16.	Orto AS	kosmeetikavahendite, sh dekoratiivkosmeetika tootmine	Gunnar Laas	ei avalda	21 352	2 219	90
17.	Detergent OÜ*	poleer-, lõhnastamis-, desodoreerimis- jm tarbekeemiatevahendite tootmine	Kaupo Torma	K. Saveljev, K. Torma, R. Saveljev	8 109	253	91
18.	Kemet RV OÜ*	värvide, lahustite ja autohooldusvahendite tootmine	Urmas Poola	ei avalda	5 533	173	93
19.	Elastra Kattematerjali AS	ehituskeemiatoodete tootmine (viimistlusvahendid, lahustid, vedeldid, mastiksid jm tihendussegud)	Lauri Leitorp	Remo Koonik 50%, Lauri Leitorp 50%	9 588	650	96
20.	Besur OÜ*	puhastus-, hooldus- ja desinfitseerimisainete tootmine	Ülle Raudmägi	Ü. Raudmägi, T. Raudmägi, R. Nuudi	3 541	20	106
21.	Silmet AS*	mitmesuguste metallide ja keemiatoodete tootmine	Tõnu Vetik	Silmet Grupp AS, Zimal SA, Treibacher Industrie AG	405 324	939	107
22.	T-Puhtax OÜ*	puhastus- ja poleerimisvahendite tootmine	Jaan Ollino	Jaan Ollino 75%, Piret Ollino 25%	8 981	328	109
23.	Vekker AS*	lakide, värvide, liimide ja lahustite tootmine	Nikolai Kotšetkov	ei avalda	9 778	-408	122
24.	Kiviõli Keemiagrupp OÜ*	keemia kaupade valmistamine	Sulev Süvari	Tanklavarustuse AS, Sulev Süvari	9 156	-220	123

¹ majandusaasta erineb kalendriaastast, ² konsolideeritud, ³ konsolideerimata, * Justiitsministeeriumi Registrikeskuse andmed

Intervjuu Henkel Makroflexi arendusjuht keemik Margus Kriis

Keemiatööstus on väga mitmetahuline valdkond

Henkel Makroflexi arendusdirektor Margus Kriis leiab, et keemiatööstus on tihti inimestele vale mulje jätnud ning on ohutum, kui peljatakse.

Margus Kriis muudab firma tooted mugavamateks ning ohutumateks.

Kuidas olete rahul keemikute tasemega Eestis?

Meie keemikute tase on kõrge ja neid ka on. Aga neid on keeruline tuua Pärnusse, kus just meie firmal on tehased. Samas ei ole kogu aeg vaja niipalju keemikuid kui just oskustöölisi, näiteks assistente ja laborante, kes teeksid mingit lihtsat tööülesannet oma lõigus. Tundub, et kõigil on suured soovid, kuna on kaua ning kulukalt keemiat õpitud ja ootused töökohtadele on suured.

Kas seadusega ette nähtud keskkonnanõuete täitmine on lihtne?

Euroopa Liit on võtnud loodushoiu väga tõsiselt käsile. Meil on tugev surve, et loobuksime teatud ainete kasutamisest. Tihti ei ole see põhjendatud.

Osooniauke me ei põhjusta, pigem vähendame ülemaailmset soojenemist. On hinnatud, et ühe liitri nafta kohta, mida meie kasutame oma toote valmistamiseks, säästetakse umbes sada liitrit naftat meie vahuga soojustatud ruumide kütmise arvelt.

Kas ehitusvahud on ohtlikud?

Meie toodetega seoses on Euroopa Liidus räägitud mitmetest ohtudest, kuid keegi ei ole veel tõestanud, et meie tooted tõepoolest ka midagi halba põhjustaks. Keemiatööstuses on tihti nii, et kuigi algained on mürgised, ei pruugi reaktsioonisaadus seda olla. Pajud asjad, mis me oma tootesse paneme, on ohtlikud, kuid see, mis sealt lõpuks välja tuleb ja tardub, kõlbab praktiliselt süüa.

Kas keemiatööstusel on Eesti hea maine?

Nagu ilmselt Stenbocki majja paistab, tähendab keemiatööstus haisu ja tuhamägesid. Tegelikult on keemiatööstus viimase kümne aastaga arenenud sama palju kui arvutid.

Meil toodetakse värve, hermeetikuid, plaatimissegusid, pesupulbreid, isegi tsemenditööstus on keemia. Ei pea enam olema suur läikiv tünn ja hulk torusid selle ümber. Tööstus võib olla ka üks klaasist kolb kusagil laboratooriumi nurgas, kus toodetakse mingit spetsiifilist valku või ensüümi – ka see on keemiatööstus. Samuti nagu see, kui arvutis modelleeritakse mõnd keemilist protsessi. Poliitikud ei mõista seda vahel. Samuti on ametnikud harimatud, tihti ei märgata mõne direktiivi olulisust piisavalt varakult või ei pöörata sellele lihtsalt tähelepanu.

► Margus Kriis veedab aega nii Pärnu laboris kui ka Tallinna kontorilaua taga.

Foto: Maris Ojasuu

riiki

Foto: Maris Ojasuu

24 KEEMIATÖÖSTUSE TOP

Makroflexi kaubamärk tuntud üle kogu Euroopa

Aktiivne brändimüük Euroopas tõi esikoha

Äp

Henrik Aavik
henrik.aavik@aripaev.ee

Keemiatööstuse TOPis tuli esikohale rahvusvahelise Henkeli kontserni kuuluv Eesti ehitusvahetute tootja Makroflex.

Henkel Makroflex toodab polüuretaantihendusvahetu, isolatsiooniplaate, hermeetikuid ja teisi ehituskemikaale.

Võidu põhjuseks peab Aal teiste keemiafirmade väiksemat pühendumist ekspordile. "Muu keemiatööstus on rohkem suunatud koduturule, aga nii meie kui ka teiseks tulnud Krimelte jaoks on see koduturg hirmus väike, siia jääb ehk paar-kolm protsenti."

Vene turg

"Meie mõlema suurim turg on ikkagi Venemaa. Poliitikud on viimase aja sündmuste valguses maininud, et ei ole vaja sinna turule minna, orienteeruge ümber lääne poole. Ehitusvahetute vallas on Venemaa maailma kõige suurem turg, kuidas me saaks sinna mitte minna? Alates 1998. aasta kriisist on Vene turg igal aastal kasvanud ikka kahekohalistes protsentides, mõni aasta lausa kolmandikuga hüpatel," põhjendab Aal firma geograafilisi valikuid. "Ma mäletan, et kui Henkeli kontsern meid ära ostis ning ma oma ülemusega esimest korda plaane tegin, siis ta oli ikka väga üllatunud. Euroopas ei olnud tol ajal veel aru saadud, et Venemaa turg on nii suur. Ta küsis ühe kliendi käest, et no kuhu

Äp I KOHT

Henkel Makroflex

► **tegevusala:** ehituskeemiatoodete arendamine, tootmine, turustamine; ühekomponentsed PU-vahud, hermeetikud ja ehitusliimid

► **asutamisaeg:** 1988

► **omanikud:** Henkel CEE 100%

► **juht:** Sirje Aal

► **töötajaid:** 65

► **asukoht:** Tallinn

teil ikka seda vahetu läheb seal nii palju? Vastus oli: "A dörki u nas balsije..." Seda turgu hinnatakse täna umbes 60 miljonit pudelit."

Aali sõnul sihtturgudel teiste eestlastega kokku ei põrgata.

"Vahuäri on inimeste arvult väike ala. Krimelte poisid on ju ka paljud meie juurest siit läinud, tunneme üksteist suurepäraselt. Arvan, et meil on natukene teistsugune strateegia ja nii otseselt ei ole me võõrturgudel kohtunud, võib-olla ehk mingite *private label* ite osas. Me ei võta teineteiselt eriti kliente ära, vaid kasutame mõlemad laienemiseks turu kasvu ja muid võimalusi. Kasahstani turg näiteks on selline, kus juhtivad pakkujad on Krimelte ja Makroflexiks."

Tööjõuprobleem

Viimase paari-kolme aasta suurimaks probleemiks peab Aal tööjõudu. "Kuna meil on neli liini ja töö hooajaline, ei saa me pidada aastaringset siin kõigi nelja liini töölisti.

► Sirje Aal peab oma juhitavat firmat keemia-, mitte ehitusmaterjalide tööstuseks.

Foto: Maris Ojasuu

Püüame palgata ajutist tööjõudu teise vahetusse. Varem oli ikka Makroflexi ukse taga järjekord. Eriti hakkas see silma, kui peale ühinemist Euroopa Liiduga lehtedes kirjutati, et Iirimaaal kana kitkudes saab palgana kätte vähe-

malt 11 000 krooni kuus. Tuldigi suisa ajaleht näpus palka nõudma. Suvekuudeks otsime omale igalt poolt inimesi, näiteks keskkoolide lõpuklasside õpilasi."

"Aga nad tahavad ikka suvel puhata ka, nii et umbes

poole augusti peal tekib suu-rem mõõnaperiood, kus oleme sunnitud mõned vahetused maha võtma."

"Seni oleme püüdnud vältida tootmise täielikku automatiseerimist, et olla ikka tööandjad, aga kui inimesi võtta ei

ole, siis tuleb hakata automatiseerima. Kuni jõuame ükskord keemiatööstuse tulevikku – tehases töötavad üks mees ja üks koer. Mehe ülesanne on koera toita ja koer jälgib, et mees ühtegi nuppu ei vajutaks," naljatab Aal.

TOP III koht Tootja pakendab gaasid Lätis ning müüb neid kogu regioonis

Elme Messer Gaas müüb õhku, lammutades seda molekulhaaval laiali

Keemiatööstuse TOPi kolmanda koha ettevõtte kaubaks on peamiselt tavaline õhk, seda müüakse molekulhaaval.

Elme Messer Gaas on ühisfirma, Euroopa juhtiva gaasifirma Messer Grupi ja skandinaavia suure tööstushiiu BLRT vahel. Koostöö ja jätkuv kasv ühisfirmamana toimub juba aastast 1999. "Me ei tegutse mitte ainult Eestis, vaid ka Lätis ja Leedus, samuti Venemaal Kaliningradis ning Ukrainas. Areneme kiiresti ja erinevates suundades," seletab ühisfirma direktor Raimond Morgenson.

"Meie toode, gaas, on kasutusel igal pool. Seda kasu-

tatakse meditsiini ja keemiatööstuses. Väga paljudes kohtades mujal kasutatakse gaasi. Näiteks elektroonikatööstuses mobiiltelefonide valmistamisel, paberi tootmisel, toiduainetööstuses pakendamiseks ja mujal."

"Kasvav trend meie gaaside kasutamisel on keskkonnasõbralikud tehnoloogiad ning jäätmekäitlus – veepuhastus ja õhusaaste ennetamine," rääkis Morgenson.

"Suurim projekt selles vallas oli Narva Elektriijaamas, kus jälgiti vee PH-taset ning CO₂ lisamisega see tasakaalustati nii, et vee sai taas loodusse suunata. Aga ka kõigis teistes valdkondades Balti riikides meie turg kasvab,"

kinnitas Morgenson. "Arendustöö on meil suhteliselt tugev, kuna saame palju abi oma emafirmalt Messer Grupilt," seletas ta lahti firma toimimise keemiat.

Elme Messeri juhatuse liikme Michael Becki sõnul on gaaside vallas arendustöö veidi erinev muudest keemia valdkondadest. "Gaasi elemendid ei muutu – sul on hapnik, lämmastik, argoon, heelium. Need on tööstuses kasutuses eksisteerinud juba sadu aastaid. Arendustöö seisneb selles, et pead välja mõtlema, kuidas ja mida nendega teha. Me ei leiuta uusi elemente, me loome uusi kasutusvaldkondi ja ohutumaid protsesse."

Henrik Aavik

Äp III KOHT

Elme Messer Gaas AS

► **tegevusala:** tööstuslike ja meditsiiniliste gaaside tootmine

► **asutamisaeg:** 1998

► **omanikud:** Messer Group GmbH 50%,

BLRT Grupp AS 50%

► **juht:** Raimond Morgenson

► **töötajaid:** 60

► **asukoht:** Põhja-Tallinn

► **Firmat juhivad härrad Morgenson, Berman ja Beck.**

Foto: Maris Ojasuu

KEEMIA TÖÖSTUSE TOP 25

TOP II koht Ehitusvahud on suure oskusteabe sisaldusega tooted

Krimelte müüb teadmisi purgis

Eelmisel aastal teiseks tulnud keemiatööstuse TOPi ettevõtte panustab teadmismaterjali ehitusmaterjali ekspordile.

Kui firma 1994. aastal alustas, oli tegemist tavalise ehitusmaterjalide vahendusfirmaga, mis asus kesklinna lähedal elumaja keldris nagu paljud toonased alustavad ettevõtted. Krimelte juhatuse esimehe Jaan Puusaagi hinnangul alustati õigel ajal. Need ajad, kui Eestis sai tootmist alustada, on möödas. "Stardiinvesteering on juba nii suur, et kui me peaks täna alustama, siis sellist ettevõtet ei sünniks," tõdes ta.

Pidev laienemine

Tänaseks on suudetud kasutada võimsaks tootmisettevõtteks, kelle kaupadest jääb kodumaale vaid viis protsenti. Käivitatud on tootmisliinid Moskva lähistel, kus täie võimsuse saab tehas sisse selle aasta lõpus.

"Eelmisel nädalal allkirjastasime lepingu uue tootmise ja büroohoone ehituseks siinsamas praegusel territooriumil. See tähendab täiendavalt veel seitse tuhat ruutmeetrit pinda. Investeeringe 90 miljonit, lisaks igasugused seadmed. Kokku tuleb uljalt üle saja miljoni," veerevad suured

numbrid soravalt üle Puusaagi huulte.

Pole ka ime – firma mullune käive oli umbes viiskümmend miljonit eurot. "Tänavune tuleb mõnikümmend protsenti suurem, aga miljardit krooni vist päris ei tule," jätkab ta vakodanikule raskesti hoomatavates summas.

Oma kaubamärk

Krimeltel oli kohe algusest peale oma bränd, mille alla alguses osteti *private label*'it ehk oma kaubamärgiga tooteid. Kui müügiomadused piisavaks kasvasid, alustati tootmist toonase Taani tarnija litsentsi alusel.

Mõni aasta hiljem, kui litsentsiandja suleti, võtsid Krimelte omanikud kogu asja enda teha.

"Krimelte edu on ikkagi see, et kogu oskusteave, kõik see, mille pealt raha sisse tuleb, on meie enda arendus. See on see, mida me müüme. Edu tagab, et oleme omal ajal panustanud kõrgema lisaväärtusega kvaliteediahela tipp-toodetesse, mitte niivõrd hinnamüüki."

"Me mitte ainult ei pakenda kellegi jaoks toodet, vaid me ise arendame seda. Aastatega on tooted palju keerukamaks muutunud, juurde on tulnud väga palju erinevaid nüansse – talvevahud, suvevahud, tule-

Äp II KOHT

Krimelte OÜ

- ▶ **tegevusala:** aerosoolpudelites ehitusmontaaživahu ja ehitussilikoonide tootmine
- ▶ **asutamisaeg:** 1994
- ▶ **omanikud:** Jaanus Paeväli 25,5%, Jaan Puusaag 25,5%
- ▶ **juht:** Alar Salum
- ▶ **töötajaid:** 200
- ▶ **asukoht:** Tallinn

tõkkevahud jne. Kümme aastat tagasi midagi sellist ei olnud.

Kuna meie kasv on olnud väga kiire, on ka meie investeeringud pidanud kogu aeg olema piisavalt aegsasti tehtud, et seda kasvu teenindada. Meil on mitu korda juhtunud, kus järgmise aasta müük ületab eelmise aasta tootmise võimsuse. Praegu on just see moment jälle käes – võimsus on laes ja käivitame uusi liine," peab Puusaag edu aluseks firmasse kogutud teadmisi ning julgust kasvada.

Müük riigist välja

Kogu arengu taga on kindlasti ka maailma parim meeskond. Meie vanemad hundid on töötanud firmas üle kümne aasta ja kaadrivoolavus on olnud väike. Ilma sellise meeskonna kogemusest poleks võimalik arengutempot hoida.

▶ **Jaan Puusaag peab firma missiooniks pakkuda õiget toodet õigel turul õige kvaliteedi ja õige hinnaga.**

Foto: Andres Haabu

Arendustiim on kogu aeg valvel, mõtleb ja kaalub. Pakume ju erinevat kvaliteeti, turud on erinevad – mõni soovib kvaliteeti, mõni hinda.

Pidevalt tulevad turule uued

ained. Suure teadmistesialdusega tooted võimaldavad küsida ka kõrgemat hinda ja nii ongi meil ilusamad kasuminumbrid.

Henrik Aavik

KEEMIA

Ehitusvahud said alguse külmikust

Eesti keemiatööstust juhivad kaks ettevõtet, mille toodanguks on polüuretaanvahud.

Vahutehnoloogia leiutas kuuekümnendatel aastatel firma Imperial Chemicals Industry, toonase brittide keemiatööstuse lipulaev.

Vahu esialgne kasutuskoht, mis tänaseni on üks suuremaid valdkondi, oli külmkappide täitmine. Kappide vorm on erinev, sinna valatakse vaht sisse, et tekiks isolatsioon. Eestis toodetav ühekomponentne polüuretaanvaht on vaid väike osa kogu vahumaailmast, veel väiksem osa polüuretaanide maailmast.

Suurim kogus läheb täna hoopis autotööstusesse – ka Äripäeva lugejate autod koosnevad teatud määral polüuretaanist. Kui vahud turule tulid, olid nad oluliselt paremate ehitusomadustega kui praegu. Toona kasutati freooni, siis aga avastati, et need lõhuvad meie osoonikihti ning reostavad planeeti ning nende kasutamine lõpetati. Üle minidi teiste teiste gaasidele, mis on ohutumad.

Tänase seisuga ei ole vahudest leitud veel midagi mürgist, mis võiks elukeskkonda halvendada, kuid Euroopas seda siiski otsitakse. Eestis valmib umbes 30% Euroopas toodetavatest vahudest.

Kinnisvara TOP

parimad avalikustame ajalehes Äripäev 08.11.
Andmed saata hiljemalt 28.09. hiie.koster@aripaev.ee,
faks 667 0275, telefon 667 0382 Hiie Köster

Ehituse TOP

parimad avalikustame ajalehes Äripäev 08.11.
Andmed saata hiljemalt 28.09. oilme.muru@aripaev.ee,
faks 667 0275, telefon 667 0120 Oilme Muru

Majutuse TOP

parimad avalikustame ajalehes Äripäev 2.11.
Andmed saata hiljemalt 21.09. tiina.salumaa@aripaev.ee,
faks 667 0275, telefon 667 0380 Tiina Salumaa

Toitlustuse TOP

parimad avalikustame ajalehes Äripäev 2.11.
Andmed saata hiljemalt 21.09. tiina.salumaa@aripaev.ee,
faks 667 0275, telefon 667 0380 Tiina Salumaa

1. ettevõtte nimi:
2. äriühingu juriidiline vorm:
3. äriregistri kood:
4. ettevõtte põhitegevusala ja selle osakaal käibest (%):
5. tegevusvaldkond:
6. tegevjuhi nimi:
7. tegevjuhi ametinimetus:
8. tegevjuhi isiklik e-posti aadress (märkus: ainult Äripäevale isiklikuks kasutamiseks, seda aadressi ei avalikustata):
9. asutamisaasta (kuupäev.kuu.aasta):
10. aadress, ka juriidiline aadress:
11. telefoninumber:
12. faksinumber:
13. ettevõtte e-posti aadress:
14. ettevõtte kodulehekülje aadress:
15. ettevõtte põhiomanikud (koos osalusprotsendiga):
16. tütarettevõtted:
17. millisesse kontserni kuulute:
18. kui kuulute kontserni (gruppi), kas soovite osaleda edetabelis eraldi?

Kui soovite esitada kontserni (grupi) konsolideeritud andmed, siis tütarettevõtte (-ettevõtted) eraldi samas edetabelis öistelda ei saa.

19. töötajate arv 2005 aasta lõpus:
20. töötajate arv 2006. aasta lõpus:
21. 2005. aasta müügitulu kroonides:
22. 2006. aasta müügitulu kroonides:
23. 2007. aasta prognoositav müügitulu kroonides:
24. 2005. aasta kasum/kahjum enne makse kroonides:
25. 2006. aasta kasum/kahjum enne makse kroonides:
26. 2007. aasta prognoositav kasum/kahjum enne makse kroonides:
27. omakapital 2005. aasta lõpus kroonides:
28. omakapital 2006. aasta lõpus kroonides:

Eeltoodud andmete avaldamine on tasuta.

Äripäev

ARVAMUS

Äp ÄRILAUSE
 Panin enda maa peale enda bussipeatuse sildi, maksin selle eest ja see on minu bussipeatus.

Urmas Labande, Keila valla kinnisvaraarendaja, jagab asja Äripäev, 12.09.2007

toimetuse seisukoht | kommentaarid |

Äp PALJU ÕNNE!

Hagi Šein 62

Balti Filmi- ja Meediakooli professor, direktori kt

Carl-Jüri Piht 53

Baltic Sea Bunkeringi juhatuse liige

Jaan Õunapuu 49

Werol Tehaste juhatuse liige

Mati Kärt 43

DHL Estonia juhatuse liige

Tarmo Seire 38

Kesk-Eesti Arenduskeskuse direktor

Raivo Tamm 37

Kiviõli Keemiatööstuse juhatuse liige

Ivar Kiigemägi 33

Ernst & Young Balticu juhatuse liige

Äp ÜKS KÜSIMUS

Jäätmemajandust ei saa parimagi tahtmise korral välismaale kolida

Ajakirjanduses tekitasid hiljuti furoori prügiautode juhtide palgad, mis küündisid tubli mehe korral kuni 30 000 kroonini kuus. Kuidas see puudutab üht taaskasutusorganisatsiooni?

► **Aivo Kangus, MTÜ Eesti Pakendiringlus juhatuse esimees**

Kahtlemata puudutab prügifirmade kulutaseme tõus valusalt ka taaskasutusorganisatsioone.

Oleme ju eraldi võttes jäätmemajandusele kuurvetes suuruse järgi tippkliendid (paljudel juhtudel seitsmekohalised numbrid).

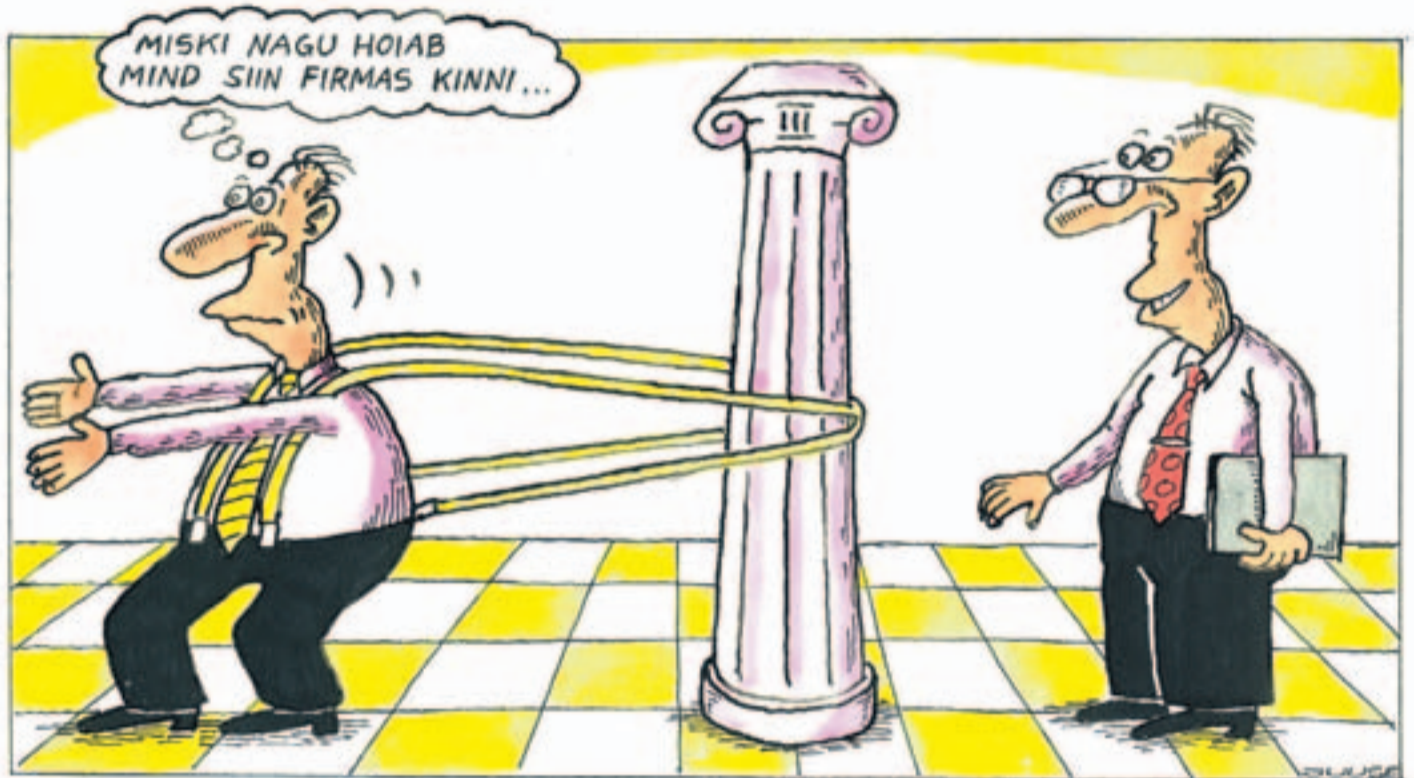
Vaatamata pidevale hinnasurvele veo- ja sorteerimiskulude osas, on taaskasutustariifid püsinud 2005. aastaga samal

tasemel ja kohati isegi langenud.

Mõtleme ja otsime pidevalt võimalusi jäätmetega seotud kulude efektiivselt haldamiseks.

Puidutööstused ja logistikakeskused võivad ju piiri taha kolida, kuid maja kõrval olevate jäätmetega peab tegelema ikkagi kohalik tööjõud.

Kõrge palgatase on lihtsalt puhtusega seotud meelerahu hind.

Firmapension avardaks valikuid

Äripäeva toimetuse leiab, et ka Eestis võiks käivituda nn firmapensionide süsteem: tööandja maksab regulaarselt töötaja vabatahtlikkuse, kolmandasse pensionisambasse. See poleks tööandja lisakohustus, vaid lisavõimalus motiveerida töötajat.

Tõsi, ega firmapensionide kogumine praegugi keelatud pole, kuid kuna see on erisoodustamaksu all, ei võta asi arusaadaval põhjusel vedu. Firma peaks vaata et sama palju, kui pensionisambasse läheb, maksma riigile maksudeks, kandma kahekordset koormust, mis on seatud eesmärgiga ebaproportsionaalne.

Kui firmapension maksustamise poolest soodsamaks ei muutu, jäävad asjad vanaviisi. Aga võiksid ometi edeneda. Näiteks Rootsis tuleb töölepinguga kaasa pensionileping, ütleb SEB Eesti Ühispaniga Elukindlustuse juhatuse esimees Indrek Holst. Firmapensionide süsteem on juba käivitatud Lätis. Tugevad traditsioonid on Saksamaal ja USAs.

Kuivõrd firma maksab, siis ilmselt otustab firma juhtkond või aktsionärid ise, kellele ta maksab. Et kõigile hakkaks firmapensionide kogunema, on Eesti olu-

Äp JUHTKIRI

Firmapensionide kogumine pole tänagi keelatud, kuid kuna see on erisoodustamaksu all, ei võta asi arusaadaval põhjusel vedu.

des ilmselt utoopiline, selleks peaks olema heaoluriik nagu Rootsi. Kui riik kardab firmast raha väljakantimist, saab seada firmapensionile näiteks protsentuaalsed piirid brutopalgast.

Ent alustada tuleb võimaluse loomisest, erisoodustamaksu kaotamisest. Üks töötajate motivatsioonimeede, oma töötaja optioonid, juba jooksis liiva, kuna maksuamet sai võidu vaidluses, kas niisugused optioonid on erisoodustus või mitte. Tuli välja, et on.

Pensionipõlve kindlustamine ei peaks olema erisoodustus. Riik saaks kasu selle näol, et riigi koormus oma alamate inimväärse vanaduspõlve kindlustami-

sel väheneks. Töötajad oleks samas lojalesemad ja motiveeritumad, töökuultuursemad. Teisalt, Eestis läheb näiteks kohtunikel automaatselt 75 protsenti põhipalgast pensioniks. Nemad on n-ö riigi personaalpensionärid – mingit erisoodustamaksu ei küsita.

Ent Hansapanga juhatuse esimees Erkki Raasuke ei poolda firmapensionide praktikat.

Tema arvates muutub elu väga kiiresti, mis väljendub eelkõige selles, et enam ei töötata kogu elu ühes ettevõttes.

Vastuargumendina võib lisada, et töötajad satuvad ebavõrdsesse olukorda – osale kogub firma pensioni, osale mitte. See tekitab töötajate vahel pingeid.

Jääb võimalus, et töötaja ise valib, kas laseb tööandjal osa palka kanda maksuvabalt kolmandasse sambasse või võtab selle välja siiski palgana. Tööandja võidaks sotsiaalmaksu, mille arvel saaks töötaja pensionile omalt poolt lisada. Seega võimalusi jätkuks, kõigepealt on vaja aga maksumuudatust.

Äp LOE ÄRIPÄEVAST

Intervjuu Indrek Holstiga

► lk 11

Äp 5 AASTAT TAGASI 13. september 2002

Eesti Pank asus laenu turgu jahutama

Eesti Pank avalikustas eile kava viia laenu turu jahutamiseks pankadest 1–1,5 miljardit krooni valitsuse hoiuseid välja ning sundida panku vajaduse korral karmistama ka laenu tingimusi.

Eilsel pressikonverentsil teatasid Eesti Panga juhid eesotsas Vahur Kraftiga, et rahandusministeri ümber kokku lepitud valitsusektori hoiuste väljaviimine komertspankadest Eesti Panka juba järgmisel nädalal.

Konkreetsed juhtnöörid laenu tingimuste karmistamiseks jõuavad finantsinspektorist komertspankadest oktoobris. Võimalike meetmetena näeb keskpank sundida komertspankade soodsa omafinantseeringumääraga laenu toodete pak-

kumise lõpetamist.

Kraft ütles: "Eeldasime, et sügiseks ebakõlad ületatakse, kuid see ei ole täiel määral täitunud. Hoolimata tasakaalustavatest teguritest, on tasakaalustamatus süvenenud."

Eesti Panga asepresident Märten Ross ütles, et kehtestatud meetmeid ei ole neile keegi ette kirjutanud, vaid tegu on Eesti Panga taotlusega tagada Eesti majanduse stabiliseerumine.

► Hetkeseis:

Eesti Pank ei suutnud toona midagi korda saata, kuna täna peame nentima, et raju laenu buum seisib alles ees. Tõsi, nüüd laenukasv taltub, aga selle eest hoolitseb jätuv kinnisvaraturg.

Äripäev

Peatoimetaja:

Meelis Mandel

Väljaandja: AS Äripäev

Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn

telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222,

faks: (372) 667 0265, (372) 667 0165

Trükk AS Kroonpress

Toimetuse:

e-post: aripaev@aripaev.ee

tel: (372) 667 0111, faks: (372) 667 0265

Korrespondendid: Tartus Väinu Rozental,

vainu.rozentala@aripaev.ee, Washingtonis

Kertu Ruus, kertu.ruus@aripaev.ee,

Riias Harry Tuul, harry.tuul@aripaev.ee

Reklaamiosakond:

e-post: reklaam@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0105, faks: (372) 667 0200

Seminarid ja käsiraamatud:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Raamatuklubi ja infolehtede toimetuse:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Tellimine ja levi:

e-post: register@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0099, faks: (372) 667 0300

Tiraaž: 25 600

Tellimine internetis www.aripaev.ee/tellimine

Tellimishind 12 kuuks 3062 kr

Äripäev veebis: www.aripaev.ee

Toimetuse võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

ÄP NUMBER

7,1

► protsendi suurust inflatsiooni prognoosivad Nordea Panga analüütikud järgmiseks aastaks Eestile. Sel aastal jääb hinnatõus 5,8 protsendile. Nordea Pank oli esimene, kes ütles omal ajal välja, et euro 2007. aastal ei tule. Seegi oli paras šokk.

► Majandusteadlase **Andres Arraku** arvates liigume me päris kiiresti, aga ega teisedki paigal püsi.

ÄP ANALÜÜS

Vaevalt poolel teel

"Euroopa viie rikkaima riigi (Luksemburg, Norra, Iirimaa, Island, Taani) keskmine SKP elaniku kohta on 46 000 krooni kuus, meil aga 20 000 krooni," väitis Andres Arrak Delfile antud kommentaarides. Aga poolel teel hobuseid ju ei vahetata.

Tööjõupuudus riivab ju kõiki

Juba Juhan Tederi artikli pealkiri paneb hämmastama, sest lugupeetud ettevõtlusprofessori poolt sellist suhtumist ei oleks oodanud. Tööandjad kannavad ühiskonnas suurt vastutust ning endale suhtumist – igaüks kandku oma riski ise – lubada ei saa. Kuidas täitub riigikassa, millest rahastatakse muuhulgas ka kõrgkoole? Autor tunnistas, et meie majanduslik edu seisneb ettevõtjate edus. Majanduslik edu ei tähenda aga vaid kasumit, vaid ka töötajate turvatunnet ning ühiskondlikku stabiilsust.

Kogu Euroopa vaeleb teatud töötajate puuduse all – tõsi küll, seda ei tingi alati demograafiline olukord. Haridustaseme tõus kohalike elanike seas on tõstnud inimeste ootusi tööle ning lihtsad töökohad jäävad järjest tühjemaks. Kaotajaks ei ole ainult töötajate ettevõtjad, vaid ka kõik need, kellele järjest enam teenuseid raskesti kättesaadavaks muutub. Looklevad järjekorrad on muutunud igapäevaseks.

Praegu pole töötajapuuduse käes kannatavateks töötajateks Eestis mitte ainult ettevõtjad, vaid ka avalik sektor – korraldusorganisatsioonid, meditsiin. Jääb arusaamatuks, kas autor ütleb,

ÄP VAHENDAB

Toivo Ninnas

► Ei saa soodustada ainult kõrgkvalifitseeritud töötajate liikumist, kuigi selle sotsiaalsed riskid võivad olla väiksemad.

► Eesti Tööandjate Keskliidu volikogu liige

et ühiskond peaks ise oma riski kandma – mujale arstiabi järele sõitma või enesekaitsetrenni minema? Konkurentsi töötajate pärast käib ju nii era- kui ka avaliku sektori vahel, seega ei saa neid selle mure osas lahku lüüa. Mida tooks endaga kaasa üleskutse – töötajapuuduse tõttu ettevõtete Eestist äraviimine? Töö ja sissetuleku kaotaksid tuhanded pered.

Käegalöömine on probleem ei eiramine. Selle asemel tuleks aktiivselt lahendusi otsida ning abi ootaks kõigepealt just nendelt, kelle amet see on – teadurilt. Kuid ka praktikul oleks välja pakkuda mõtteid. Ressursse tuleks võimalikult efektiivselt kasutada ning seda võiks riik täiendavalt soodustada. Pen-

sioniaalse, kuid ikka veel töötava inimesena saan välja öelda seda, mida nooremad põlvkonnad võivad. Väiksema intensiivsusega ametipostidel saaksid töötada just pensionärid, kellele võiksid kehtida maksusoodustused, sest mitmekordselt pole sotsiaalmaksu vaja tasuda.

Meie haridussüsteem peaks riigitellimuse alusel enam toetama töötajate vajadusi. Kutsehariduse puhul on see paljuski mitme eriala prestiiži küsimus. Kõrgharidusega võrdselt tähelepanu peaks pöörama kutseharidusele, mis aitaks kaasa info levikule ning erialade populariseerimisele. Oleme fakti ees, et oskustöölise sissetoomine on saamas paratamatuseks.

Kahtlemata oli hea uudis

ELi välissuhete voliniku Benita Ferrero-Waldneri kinnitus, et seni karmi töötajapolitiikat rakendanud EL on võtnud suuna töötajate sissetoomise soodustamisele.

See on üks operatiivsemaid lahendusi, mis lisaks töötajapuudusele tooks leevendust ka üldisele illegaalse migratsiooni probleemile. Nagu ütles Philippe Legrain oma artiklis (ÄP 03.08.2007), tagaks töötajaliikumise parem reguleeritus ka sotsiaalse stabiilsuse. Samuti ei saa soodustada ainult kõrgkvalifitseeritud töötajate liikumist, kuigi selle sotsiaalsed riskid võivad olla väiksemad. Reguleeritud sissetoomine peaks käsitlema pigem võimaluse, mitte ohuna.

Riigi konkurentsivõime paigalseis teeb riigist mitteatraktiivse töö- ja elukeskkonna lõpuks ka neile, kes siin juba elavad. Eestimaalasel, kel enamasti mitu keelt suus ning nutti ka, pole raske minna sinna, kus elu edasi läheb. Miks peaksime leppima paigalseisu või vähikäiguga seetõttu, et meie rahvaarv on 1,34 miljonit?

► **ÄP LOE ÄRIPÄEVAST** Juhan Teder "Igaüks kandku oma riski ise" ► 08.08.2007

Fed näitab turule hambaid

► Ma 31. augusti kõnes maailma kõige mõjukamal iga-aastasel rahapoliitika konverentsil Wyomingis Jackson Hole'is selgitas USA Föderaalreservi president Ben Bernanke rahulikult, miks Fed on järeleandmatu, pannes vastu survele stabiliseerida nõrkevaid aktsia- ja kinnisvarahindu. Bernanke põhjendatud positsioon, mida kajana kordavad Euroopa Keskpannga juht Jean Claude Trichet ja Inglise Panga juht Mervyn King, on põhjutanud tormi turgudel, mis on harjunud Bernanke eelkäija Alan Greenspani heldel käel jagatud hellitustega.

Kindlasti on tegemist kõrgete panustega – 170 triljoni dollarilise mahuga maailma finantsturud kõiguvad. Investorid, kes nägid Greenspani kui sooja turvatekki, jagavad talle nüüd heldel käel priskeid kuuekohalisi honorare kõnede pidamise

ÄP VAHENDAB

Kenneth Rogoff

► Aktsia- ja kinnisvaraturg olid harjunud Bernanke eelkäija Alan Greenspani heldel käel jagatud hellitustega.

► Harvardi ülikooli majandusprofessor, endine IMFi peaökonomist

est. Kas õigus on Bernankele või Greenspanil? Keskpankadel või turgudel?

Vaidluse konteksti panemisel on abi ajaloost. Bernanke, kes võttis Fedi juhtimise üle 2006. aastal, alustas poliitilist karjääri 1999. aastal hiilgava ettekandega, mida esitleti samal Jackson Hole'i konverentsil. Akadeemikuna väitis Bernanke, et keskpangad peaksid olema ettevaatlikud suurte ülemasilmsete väärtpaberiturgude

prognoosimisel. Nad peaksid ignoreerima kõikumisi aktsia- ja kinnisvarahindades, kuni puuduvad selged ja vääramatud tõendid ohtlikust tagasisidest tootlusele ja inflatsioonile.

Greenspan kuulas kannatlikult ja vaikselt Bernanke põhjendusi. Kuid Greenspani sel kuul avaldatavates meemuaarides kaitseb ta jõuliselt oma kuulsaid otsuseid lunastada finantsturud väljajäetud ja intresside järskude kärbe-

tega 1987., 1998. ja 2001. aastal, väites, et maailm võinuks vastasel juhul kokku variseda. Keskpankurid ei suuda aktsia- või kinnisvarahindu paremini selgitada, kui seda teevad investorid. Ja Bernanke teab sama hästi nagu kõik teised, et ulatuslikus akadeemilises kirjanduses ei soovitata kusagil anda vara hinnale suurt rolli rahapoliitika kujundamisel, v.a. erakordsete šokkide puhul, mis mõjutavad tootlikkust ja inflatsiooni, näiteks 1930. aastate suur depressioon.

Lühidalt – ükski keskpankur ei suuda olla Delfi orakel. Akadeemilised majandusteadlased usuvad tõemeeli, et keskpankurid võiks suurepäraselt asendada arvatiga, mis teostab lihtsat ettekirjutust kohandada intresse mehaaniliselt, vastavalt tootlikkusele ja inflatsioonile.

© Project Syndicate

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulusühingute asutamine
Firma kätte 24h jooksul! Suur nimevalik
www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

AUTENTE
VALMIS OSAÜHINGUD
RAAMATUPIDAMISTEENUSED
Tallinnas Jõe 2, II korrus
Telefon 660 1760
Tartus Ülikooli 4-9
Telefon 734 9966
www.autente.ee info@autente.ee

Eesti Edukamad Ettevõtted
TOP 100
ilmub 30. novembril Äripäev

Valmisfirma (OÜ, AS) kätte 1 päevaga!
Äriühingud alates 5900 kr
Tõnismägi 3a
Tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

RAAMATUPIDAMINE
WinVara
Teara 2, Tallinn 11613
Tel: 6 516 123, www.winvara.ee

OÜ Teemanttööd
» Ehitiste teemantpuurimis- ja -saagimistööd
» Lammutustööd ja trosssaagimine
Tel 51 34 890 • www.teemanttööd.ee

LOKSA SHIPYARD
Avaliku vähempakkumise konkurs.
Loksa Laevatehase AS kuulutab välja avaliku vähempakkumise kuni 70 inimese majutamiseks Loksa linnas või Loksa lähimbruses. Majutus-tingimused peavad vastama kehtivatele Eesti Vabariigi õigusaktidega määratud tingimustele. Vaatame läbi ka väiksema inimeste arvuga majutamise võimalused.
Omalt poolt garanteerib Loksa Laevatehase AS rendilepingu sõlmimise vähemalt 3 aastaks.
Lisa info tel 607 5253 või 52 76 227, e-post jv@ls.ee
Pakkumised palume saata kirjalikult aadressile: Tallinna 2, Loksa linn, Harjumaa, 74 806, hiljemalt 30.09.2007

ÄP TÖÖSTUS

kuukiri ilmub 3. oktoobril

Reklaami tellimine 14. septembrini

- Keskkond: põhumaja ehitus, mis ja kuidas
- Mets: millised on erametsa toetused, kuidas saada, mis uut
- Tööstuspark: Kuressaare ümber tehakse tööstusparki
- Traktoritest: Valtra
- Eksperiment: automaatika versus inimene, nt automatiseeritud nägemissüsteemid (vaatlus konveieritel, vigade tuvastamine etc.)
- Persoon: Karl Renser
- Turg: hinnad maailma metalliturul
- Perefirma: IK Speditor Grupp
- Pangainfo
- Lisaks: toiduainetetööstuse ja joogitööstuse TOP

Reklaami projektijuht
Tarmo Pärjala
tel 667 0068, faks 667 0200
tarmo.pärjala@aripaev.ee

Äripäev

Äripäev

sellel nädalal

Esmaspäev

Kinnisvara
Koolitus
Tööstus

Teisipäev

Transport
Turundus
SISUSTAJA

Kolmapäev

Ehitus
Ehituse eri
DILEMMA

Neljapäev

Tehnika
Töökuulutused

Reede

**Auto
Messid
Tervis
Noored
Puhkepäev**

► Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev puidust suveniiride valmistaja Piret Ant oma Tallinna-Viljandi maanteel Võhma lähedal asuvas müügipunktis. Foto: Väinu Rozental

Äp KOMMENTAAR

Piret Ant on hakkaja ja abivalmis inimene ning meil on temaga väga hea koostöö. Ta on teinud valla üritusteks ja vallakülastele hulgaliselt meeneid. Samuti saavad meie valla käsitöömeistrid oma kraami tema poekeses müüa. Seepärast ei küsi ka valla maa peal seisva kioski eest renti.

Rein Vahtra, Kõo asevallavanem

Suurtes puidufirmades on puutööd tegevaid naisi küllaga, aga nad teevad tavaliselt ühte kindlat tööoperatsiooni. Mina teist naist peale Piret Andit, kes puitesemed otsast lõpuni valmis teeb, ei tea. Ja kui ta suudab neid tootes end veel ära majandada, siis müts maha.

Rein Topnik, Viljandis tegutsev tisler, FIE

Äp KES ON KES

Piret Ant

- sündinud 1959. aastal
- abielus, kaks täiskasvanud last
- lõpetanud Viljandi kutsekoolis nahkjalateriitoodete valmistaja eriala
- 1994 ostis kaasosanikelt puidutöökoja välja, hakkas üksi tootma käsitööesemeid
- 2002 avas kaupluse Antvärk

Äp TASUB TEADA

Eesti vanasõnu Piret Andi saunaistmeilt

- Ei või laiemalt istuda, kui perse ulatab
- Kuumus keha kallistaja, palavus perse paitaja
- Anna ihule, mida ihu igatseb
- Kel pailu karvu, sel pailu armu
- Kes enam sügada ei jaksa, tuleb sauna

Naine puidust värkstoast

FIE täitunud unistus

Äp
Väinu Rozental
vainu.rozentala@aripaev.ee

Plikatirtsueast alates puutööst vaimustunud Piret Ant tegi oma unistuse tosin aastat tagasi teoks, kui ostis ära Viljandimaal Soomeveres asuva suure puidutöökoja ning asus seal üksinda meisterdama puidust dekoratiiv- ja tarbeesemeid.

FIEna tegutsev Piret Ant on ilmselt ainus puutööd tegev naine Eestis, kes toodab puidust esemeid otsast lõpuni ise. Ant müüb oma töid Antvärgi kaubamärgi all peamiselt laatadel ja oma poekeses Võhma lähedal Tallinna-Viljandi maantee ääres. "Senimaani lähevad väga hästi minu esimesed väljamõeldud esemed – puukaantega külalisteraamatud ja fotoalbumid, mille kaanel maalitud või põletatud

pilt," räägib Ant. Hitt-toodeteks on kujunenud ka termotöödeldud lepast saunaistmed, millele on põletatud saunateemaline eesti vanasõna. Andi sõnul sai ta esimesed puutöövõtted selgeks isa kõrval proovides. "Mulle meeldis ja meeldib siia maani puidu lõhn ja mind ei heiduta puidu töötlemisel tekkiv tolm," räägib Ant oma 220 ruutmeetri suurust töökoda ja puidutöötlemismasinaid näidates. "Nai-

sed peavad ju näiteks ka raskest skulptoriametit, asi see siis puidust käsitööd teha on." Andi kinnitusele püüab ta oma toodangut valmistades üksi hakkama saada. "Kui mul väga palju tellimusi korraga ees on, siis aeg-ajalt on abi kaasa ikka abiks käinud, kuid ega ta eriti siia tulla ei taha," tunnustab Ant. "Ja tööpinke aitab hooldada ning mõningaid freesimistööd teha üks mu Viljandis elav tuttav tisler."

Andi sõnul jääb tal tegelikult puutöötegemiseks tunduvalt vähem aega, kui ta tahaks, sest kaupluseksed Viljandi maantee ääres tuleb ju samuti lahti hoida. Lisaks suveniiride müügile täidab Antvärgi poeke ka turismiinfopunkti ülesandeid. "Hea käidav koht," põhjendab Ant, miks ta viis aastat tagasi ostis klassivennalt vana suvemaja, vedas selle maantee äärde ja kohendas väikeseks kaupluseks.

CERES
AIANDUSKESKUS

NARTSISSI- JA TULBISIBULATE
ISTUTAMISE AEG ON KÄES!

‘EESTI KÕIGE PIKEMATE TRADITSIOONIDEGA AIANDUSKESKUS ON CERES AIANDUSKESKUS.

TULE CERES AIANDUSKESKUSSE HARKU JÄRVE ÄÄRES JA TEEME AIAD KAUNIKS.

CERES AIANDUSKESKUS • JÄRVEKALDA TEE 33 • HARKUJÄRVE • HARKU VALD • TEL 6 575 372 • FAX 6 592 742 • E-POST CERES@CERES.EE • WWW.CERES.EE

15
AASTAT
SINU AIAS